

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény neve: **Budapest V. kerületi Hild József Általános Iskola**

Készítette: a Budapest V. Kerületi Hild József Általános Iskola nevelőtestülete

Érvényesség: folyamatos felülvizsgálat

Utolsó módosítás: 2023. június

TARTALOMJEGYZÉK

NEVELÉSI PROGRAM	5
Jogsabályi háttér, Bevezetés.....	6
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8
1.2 A tanulók személyiségének fejlesztésével kapcsolatos célok és feladatok.....	10
1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11
Egészségnevelési program	11
1.3.1 Az egészségfejlesztés iskolai feladatai	12
1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	13
1.3.3 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:	13
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	14
1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő módszerek:	14
1.4.2 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:	14
1.4.3 Diákönkormányzat	14
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	14
1.5.1 A pedagógusok feladatai	14
1.5.2 Az osztályfőnökök feladatai.....	15
1.5.3. Az közösségi nevelés órák tananyaga, tematikája évfolyamonként (<i>Az 1. számú melléklet tartalmazza.</i>)	16
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	16
1.6.1 Sajátos nevelési igényű tanulók	16
1.6.1.1 Fejlesztő program a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók speciális fejlesztéséhez	16
1.6.1.2. Fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavart mutató tanulók fejlesztéséhez	16
1.6.4 A Hild József Általános Iskola fejlesztőpedagógiai programja	16
1.6.5 Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása.....	17
1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	17
1.6.7 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	17
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	18
1.8 Kapcsolattartás a partnerekkel	19
1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	20
1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	21
2. HELYI TANTERV	22

2.1 A választott kerettanterv óraszámai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2 A választott kerettanterv feletti óraszámok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2.1 Emelt szintű nyelvi osztály óraterve	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2.2 A nemzetiségi nyelvoktató osztályok óraterve	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	23
2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	26
2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	26
2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	27
2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	27
2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	27
2.5 Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása.....	28
2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	28
2.7 Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	28
2.7.1 Erdei iskola	28
2.7.1.1 Nyelvi tábor.....	30
2.8 Sajátos pedagógiai módszerek, eszközök	31
2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	31
2.10.1 Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei.....	32
2.10.2 Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának korlátai	32
2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	32
2.11.1 Csoportbontások szervezési elvei	32
2.11.2 Egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	32
2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	33
2.13 Egészségnevelési és környezeti nevelési program.....	33
2.13.1 Az egészségnevelés és környezeti nevelés célja	33
2.13.2 Helyzetleírás.....	33
2.13.3 Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	34
2.13.3.1 Iskolai étkeztetés	34
2.13.4 A személyiség fejlesztése.....	34
2.13.5 Az antihumánus szenvedélyek, drogvédelem.....	34
2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	35
2.14.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	37
3. ZÁRÓDOKUMENTUMOK.....	40
3.1 a Pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések	40

3.1.1 A pedagógiai program érvényességi ideje	40
3.1.2 A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata	40
3.1.3 A pedagógiai program módosítása.....	40
3.1.4 A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	41
3.2 A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok	41
1. melléklet: A közösségi nevelés órák tananyaga, tematikája évfolyamonként.....	41
2. melléklet: Fejlesztő program a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók speciális fejlesztéséhez	54
3. melléklet Fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavart mutató tanulók fejlesztéséhez	62
4. melléklet: A Hild József Általános Iskola fejlesztőpedagógiai programja.....	67
5. melléklet: A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:	73

Jogszabályi háttér

A pedagógiai program tartalmát meghatározó jogszabályok és dokumentumok:

- 2011.évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről;
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 110/2012.(VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról;
- 51/2012.(XII.21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről;
- 2001.évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről;
- 16/2013. (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről;
- 32./2012.(X.8.)EMMI rendelet A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról;
- 2012.évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről;
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról;
- 2013. évi CXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.

Bevezetés, preambulum

Az iskola épülete a Belváros szívében épült 1840 körül, a terveket Hild József készítette, akiről az iskola később a nevét is kapta. Az épület lakóháznak készült, általános iskolának 1958 őszétől ad helyet. Az épület többször esett át nagyobb átépítésen, amikor például a tetőtér átalakításával újabb csoportszobákat, szaktantermeket adtak át az intézmény tanárainak és diákjainak. Az eredeti nagy aula, a tágas lépcsőház és a széles folyosók, a díszes kovácsoltvas korlátok kellemes környezetet adnak az épületben folyó munkához.

Az iskola vezetése és tantestülete az első évektől kezdve kiemelt küldetésének tartotta a tanulók magasszintű oktatását és nevelését. Az elsők között vezette be például az angol nyelv oktatását. Több mint 20 éve fogadta el a tantestület azt az innovációt, hogy az alsó tagozaton megkezdődjen a német

nemzetiségi nyelvoktatás. Azóta is kiemelt szerepet tölt be a pedagógiai programban az idegennyelvek oktatása. Ugyanúgy fontos szerepe van évtizedek óta a matematika oktatásának.

Évfolyamonként jelenleg két-két osztály működik. Az „a” osztályok német nyelvet tanulnak heti 5 órában. Alsó tagozaton nemzetiségi nyelvoktató osztályként, felső tagozaton emelt szintű nyelvi osztályként dolgoznak. Az évfolyamok párhuzamos „b” osztályai angol- matematika irányultságú osztályok.

A tantestület legfontosabb céljai közé tartozik, hogy a diákokat eredményesen készítse fel a középiskolai tanulmányokra. Minden évfolyamon magas szintű oktató és nevelő munka folyik, melynek eredménye, hogy igen sok hildes diáknak sikerül jóhírű középiskolában folytatni tanulmányait.

Az iskolában folyó oktató munka mellett folyamatosan nagy hangsúlyt kap a szabadidő tartalmas eltöltése, a kulturális és sportesemények, versenyek, táborok, a közösségépítés, a „hildes tudat” erősítése.

A tantestület tagjai között is többen vannak, akik ennek az iskolának voltak diákjai. Mindez azt mutatja, hogy a Hild iskolában folyó több évtizedes munka eredményes.

Az iskola felső vezetése évtizedek óta háromtagú. A mindennapi operatív munkát a munkaköri leírásban rögzítettek alapján, de azt rugalmasan kezelve végzik. Az egyik helyettes az alsó, másikuk a felső tagozat munkáját koordinálja és a további feladatok speciális jellegük alapján kerülnek elosztásra.

A 40 fő körül mozgó tantestület stabilnak tekinthető, a pedagógusok között van nyugdíj előtt álló és pályakezdő pedagógus is.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munkát pedagógiai asszisztensek, fejlesztőpedagógus, iskolapszichológus, könyvtáros, iskolatitkár, rendszergazda segítik.

A gazdasági ügyintézőnk és a technikai dolgozók (portás, konyhai dolgozók, takarítók) nem közalkalmazottak, hanem az iskola működtetőjének az alkalmazásában végzik a munkájukat. A vezetőség a gazdasági ügyeket intéző munkatárs együttműködése példaértékű.

A fenntartó és működtető anyagi támogatásain túl bizton számíthatunk iskolánk Hild József Alapítványának pénzügyi segítségére.

A tantestület tagjai nyitottak a szakmai fórumokra, továbbképzésekre a magas színvonalú szakmai munka folyamatos fejlesztése érdekében és nagy számban kapcsolódnak be a pedagógus minősítési folyamatba, Iskolánk szakos ellátottsága 100%-os.

Az intézményben hét szakmai munkaközösség működik. Minden pedagógus tagja legalább egy munkaközösségnek, vezetőjüket maguk közül választják. A munkaközösség munkáját éves tervben tervezik meg és a félév illetve tanév végén beszámolnak a tantestületnek és a vezetőségnek arról, miként sikerült a tervet teljesíteni.

Az iskolai élet szinte minden területén nélkülözhetetlen a digitális írástudás. Tantermeink interaktív táblával, vagy projektorral és kivetítővel felszerelve állnak a korszerű tanítás szolgálatára. Az internet hálózat az egész iskolaépületet lefedi.

Az iskola tanulói létszáma évek óta 400 fő körül mozog, évfolyamonként 2-2 osztály indítását engedélyezi a fenntartó. A szülők külföldi munkavállalása miatt minden tanévben vannak magántanulók, akik a félévente letett osztályozóvizsgálattal teljesítik a tantárgyi követelményeket, illetve vannak olyan családok, akik ilyen esetben szüneteltetik gyermekük tanulói jogviszonyát a család hazatéréig. Belvárosi iskola lévén a körzeti, kerületi gyerekek száma alacsony (közel 40%). Sok szülőnek a munkahelye van az iskola közelében vagy ajánlás útján találja meg az iskolát. A tanulók egy tizede a főváros vonzáskörzetéből, a többiek a főváros különböző kerületeiből járnak be.

Iskolánkban külföldi állampolgársággal rendelkező diákok is tanulnak, és előfordul, hogy az iskolába jelentkező gyerek még magyarul sem tud, vagy nagy nehézségei vannak a magyar nyelv megértésével. Ilyenkor az eredményes oktató-nevelő munka különleges többletenergiát igényel az érintett pedagógusoktól, ugyanakkor ezen gyerekek jelenléte az iskolában színesíti az iskolai életet, a másság elfogadására ösztönöz, jobban felkészíti a gyereket a multikulturális környezetben való helytállásra. Sok olyan diákunk van, akinek édesanyja vagy édesapja az iskola régi tanítványa volt és napi szinten vállalja a többletidőt ahhoz, hogy régi iskolájába járassa saját gyermekét is. Ez egy jó visszajelzés arra, hogy helyes úton járunk az nevelő-oktató munkánk során.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A tudatos nevelési érték közvetítés és a színvonalasan szervezett ismeretátadás adja pedagógiai alapvetésünk gerincét. Nevelési céljaink a társadalomban széleskörűen elfogadott, humanisztikus normák köré szerveződnek.

Pedagógiai koncepcióinkban az egyén és a közösség fejlődése a kölcsönösségen alapul, így mindkét fejlesztési terület hangsúlyos.

Nevelési folyamat felfogásunk a diákok aktivitására épül, magát a nevelést is a tevékenységek keretében, attól elválaszthatatlanul értelmezzük. Fontos érték számunkra a bizalom és biztonság légköre, mely egyaránt segíti a korszerű ismeretszerzést és a társadalomban való eligazodást. Helyi tantervünkben kiemelten hangsúlyozzuk a fejlesztő tevékenységet.

Olyan iskolát képviselünk, melyben az emberi minőség áll a középpontban, ahol ugyanolyan lényeges az intellektuális, a szociális és az érzelmi képességek fejlődése, ahol megfér egymás mellett a függetlenség és a kölcsönös függőség elfogadása, a teljesítmény következetes elvárása és a gyermek-szeretet.

A nevelési-oktatói folyamatban érvényesítjük az általános didaktikai alapelveket. Nevezetesen a szemléletességnek, a rendszerességnek, a fokozatosságnak, a tanulók aktív részvételének, az oktatás eredményességének, az elmélet és gyakorlat összekapcsolásának elvét.

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza az iskolába lépő kisgyermekben őrzi és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. A gyermekeket fokozatosan vezetjük át az óvodás világból az iskolai tanulás tevékenységeibe. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítünk, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesztünk. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulási szokásokat.

Az érdeklődésre és a kíváncsiságra építünk, motiválni próbáljuk őket a felelősségtudatra, kitartásra, szorgalomra. Az eltérő ütemű érés miatt és a különböző szociális-kulturális háttér miatt egymás elfogadására, megértésére, a gyengébbek segítésére, együttműködésre nevelünk. Pedagógiai munkánk központjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll. *Alapvető célnak tekintjük a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését.*

Az alapfokú nevelés-oktatás második és harmadik szakasza szervesen folytatja az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

Igazodunk a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz. A 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz, ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, míg 13-14 éves kortól előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás. A különböző képességű motivációjú, szocializáltságú gyerekeket úgy neveljük együtt, hogy elfogadják egymást, és képességüknek, tehetségüknek megfelelően próbáljuk felkészíteni őket a további tanulásra, majd a társadalomba való beilleszkedésre. *Fontos szerepet szánunk a nemzeti hagyományok, tágabb környezetünk és a Kárpát-medence megismerésének, és a nemzeti identitás fejlesztésének.*

Ösztönözzük az etikus gazdasági és társadalmi viselkedés módokat, a hosszú távú környezeti és gazdasági fenntarthatóság és a társadalmi felelősségtudat fejlesztése érdekében.

Az alpműveltség továbbépítése, a tanulás stratégiák megválasztása, a test és lélek harmonikus fejlesztése kitüntetett szempont.

Iskolánk általános célkitűzései:

- az általános műveltség megalapozása az életkor és a fejlettség figyelembe vételével,
- az ismeretek megbízható elsajátítása érdekében az alapvető tanulási képességek kialakítása, önálló ismeretszerzésre való felkészítés, középpontban az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztésével,
- a képességek tudatos fejlesztése
- oldott, humánus légkör megteremtése, ahol az értelem, az érzelem szabadon kibontakozik, az emberi kapcsolatok kiteljesednek, fejlett együttműködési_készség alakul ki,
- a gyermekek önbecsülésének, reális önértékelésének fejlesztése, a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, és a problémamegoldás megalapozása,
- nemzeti értékeink, anyanyelvünk, kultúránk, a szülőföldünk és népünk, gyökereink megismertetése, a magyarságtudat megőrzése,
- az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítása, felkészítés az európai nyitottabb társadalmak elfogadására,
- a testi és lelki egészség megóvása, egészséges életmódra nevelés, környezetbarát magatartás kialakítása,
- törekszünk arra, hogy világnézeti, vallási kérdésekben tárgyilagosan és sokoldalúan közvetítsük az ismereteket, információkat.

Legfontosabb feladataink:

- megalapozott, biztos tudás átadása tanulóinknak életkori sajátosságaiknak megfelelően, amelynek birtokában képes lehet olyan szaktudás megszerzésére, amellyel erősítheti hazánk gazdasági pozícióját a világméretű gazdasági versenyben,
- képesség- és készségfejlesztés egyéni és csoportos formában,
- tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyéni és csoportos foglalkozások, a továbbtanulás, a pályorientáció elősegítése,
- a környezet megóvása, a környezettudatos magatartásra nevelés, a világ globális problémáinak megismertetése
- szeretetteljes, alkotást segítő légkör kialakítása,
- tanulóink segítése önmaguk és társaik másságának elfogadásában.

A nevelő-oktató munka- eszköz- és eljárásrendszere

Nevelési- oktatási módszereinket intézményünk nevelési- oktatási céljainak megfelelően alakítottuk ki.

Arra törekedtünk, hogy a nevelési módszerek közül azokat válasszuk ki, amelyek igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi szintjéhez, képességeihez. Ugyanakkor szem előtt tartottuk, hogy ezek a módszerek függenek a tanárok személyiségétől, pedagógiai kulturáltságától, felkészültségétől.

Természetesnek tartjuk, hogy minden nevelési szituáció más-más módszert igényel.

Eljárások és módszerek

Nevelőmunkánk eljárásrendszerében kiemelt szerepet szánunk a *meggyőzés és a tudatosítás* módszereinek.

Alsó tagozatban különösen fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekkel foglalkozó felnőttek viselkedése, cselekedetei mintaként szolgáljanak. Emellett minden korosztály fejlesztésében alapvető pedagógiai eljárásaként alkalmazzuk a beszélgetést, a felvilágosítást, a tudatosítást. Ezeket segíti a bírálat, az önbírálat és a vita módszere is.

A tevékenység megszervezésének módszerei közül az általánosan elfogadottakat alkalmazzuk: a játékos módszereket, a gyakorlást, a megbízásokat, az ellen-őrzést, a folyamatos értékelést. Pedagógia szervezőmunkánkban törekszünk tanulóink aktív részvételére, motiváltságára. Ehhez nélkülözhetetlen minden egyes pedagógus színes, változatos, ugyanakkor következetes nevelő munkája.

A magatartásformálás módszerei közül az ösztönző módszerek alkalmazását helyezzük előtérbe. Különösen fontos az elismerés, a jutalmazás, a dicséret.

Az általánosan elfogadott tanítási módszereken túl korszerű pedagógiai módszerek alkalmazására törekszünk – kooperatív technikák, projekt módszer, differenciált egyéni fejlesztés, stb.

1.2 A tanulók személyiségének fejlesztésével kapcsolatos célok és feladatok

Képességeihez mértén legyen eredményes

- az ismeretek elsajátításában,
- az önálló tanulás, önművelés módszereinek, technikáinak elsajátításában.

Törekedjen

- a továbbtanulásra,
- a továbbfejleszhető, továbbépíthető tudás megszerzésére,
- a reális önismeret, kritikai érzék és kezdeményezőképeség fejlesztésére.

Legyen képes

- az értékek felismerésére és óvására,
- a nemzeti gyökerek, a szokások, hagyományok elfogadására, más nemzetek, nemzetiségi és etnikai csoportok értékeinek tiszteletére.

Vegyen részt az iskola közösségeinek életében, kötődjön társaihoz és a felnőttekhez, legyen büszke iskolai hovatartozására.

Birtokolja a kulturált érintkezési formákat és konfliktuskezelő, problémamegoldó technikákat, tartsa be az írott és íratlan illemszabályokat.

Nevelési-oktatási célok életkori szakaszokhoz rendelve

A kisiskoláskor

- az óvodás létből az iskolai életformára történő harmonikus áttérés,
- az iskolai élet szokásrendjének pontos elsajátítása, alapvető viselkedésformák kialakítása,
- az alapvető készségek és képességek fejlesztése gazdag élményanyaggal,
- a feladat- és szabálytudat erősítése, a kötelességérzet és felelősségtudat fejlesztése,
- az alapismeretek megfelelő színvonalú elsajátíttatása, az általános műveltség alapozása,
- az érdeklődés, az aktivitás felkeltése, a kreatív, alkotó részvétel iránti igény serkentése,
- differenciáló módszerek alkalmazása a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően,
- az óvodában megkezdett környezeti nevelés továbbfejlesztése, a közösséggé formálás alapozása osztálykeretben,

- családi légkör kialakítása, melyben az együttes munka eredményes örömteli,
- kapcsolat és együttműködési formák kialakítása a családokkal.

A serdülőkor

- a tanulási tevékenység szándékos, céltudatos tevékenységgé alakítása,
- az alpműveltség minden tárgyra kiterjedő, megfelelő szintű elsajátítása mellett, az egyes tantárgyakhoz való kötődés kialakítása (pályaorientáció) a továbbtanulás érdekében,
- a kommunikációs (megértési- megértetési) és logikai (ok- okozati, indoklási, bizonyítási) képességek fejlesztése,
- az önállóságra, az önálló tanulásra, megismerésre, alkalmazásra, döntés-képességre való nevelés,
- az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése,
- az alapvető társadalmi normák, viselkedésformák ismerete és elsajátítása, az önálló életvitelre történő felkészítés,
- részvétel az iskola közösségeinek életében, az érdekképviselő egyéni és csoportos alkalmazása,
- egészségmegőrző, környezetóvó attitűd kialakítása,
- a kitartás, az akarat fejlesztése, az állóképesség, az erőnlét fokozása,
- az egyéni különbségek, a másság elfogadtatása, toleráns viselkedésformák elsajátíttatása,
- folyamatos, összehangolt együttműködés a családokkal.

A célok teljesítésének konkrét formái a helyi tanterv követelményrendszerében jelennek meg.

A célok megvalósulását a tanulói teljesítmények folyamatos ellenőrzésével, a tanulócsoporthoz tartozó neveltségi szintjének vizsgálatával, és a Pedagógiai Program értékelésével kísérjük figyelemmel.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Egészségnevelési program

Célok

- tanulóink egészségi állapotának megőrzése, javítása, egészségük romlásának megelőzése,
- az iskolás évek végéig biztosítani számukra az egészséges fejlődés feltételeit, amely következtében képessé válhatnak saját egészségük, egyéniségük, lelki egyensúlyuk, alkalmazkodó képességük, valamint természeti környezetük megóvására.
- erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások,
- csökkenjenek az ártó tényezők, a gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően megértsék, saját életükre alkalmazni tudják az elsajátítottakat, képesek legyenek figyelemmel kísérni,
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- tudjanak sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megőrzése érdekében,
- fejlődjenek a társas kommunikációs készségeik és a konfliktuskezelési magatartásformájuk.

Feladatok

- olyan biztonságos élettér kialakítása, ahol az intézmény az általános tárgyi környezetével és az intézményhasználók viselkedésmintáival pozitívan befolyásolhatja a gyermekek értékrendszerét, egészséges életmód iránti igényét,
- célirányosabb együttműködés szorgalmazása az egészségnevelésben érintett személyek, közösségek között, mint pl.: a család, iskola-egészségügyi szolgálat, élelmezésvezető, közművelődési intézményegység, tantestület valamennyi tagja,
- mentálhigiénikus egészségszemlélet elterjesztése és elfogadtatása a nevelőtestület pedagógusai körében,
- a tanulók aktív részvételének fokozása az egészségnevelési programokban,
- az intézmény higiéniás helyzetének, felszerelésének javítása
- szervezett szabadidős tevékenységek körének bővítése,
- komplex egészségfejlesztő programok felhasználása az iskolai nevelőmunkában, pl.: D.A.D.A. program,
- a tanulók egészséges fejlődésének figyelemmel kísérése, szociokulturális hátterük figyelembevételével.

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek:

- egészséges életmóddal kapcsolatos információk, ismeretek közvetítése,
- viselkedésbeli attitűdök fejlesztése, formálása,
- szociális készségek, képességek kialakítása, megerősítése,
- testkultúra fejlesztése (mindennapos testedzés),
- szituációs játékok,
- problémamegoldó gyakorlatok, értékeléssel,
- hatékony kommunikáció elsajátítása,
- gyermekvédelmi tevékenység,
- lelki egészségvédelem,
- fogyasztóvédelemhez kötődő ismeretek
- környezetvédelmi tevékenység.
- tömegsport foglalkozások,
- sportnap, iskolai szintű program a mozgás, a sport népszerűsítésére,
- szabadidős programok az egészségnevelés vonatkozásában (túrák, korcsolyázás, síelés, úszás),
- osztályszintű kirándulások,
- egészség- és környezetvédelmi vetélkedőkön való aktív részvétel, pl.: Víz napja, Föld napja, drog-prevenációs vetélkedő-sorozat, elsősegélynyújtás, dohányzást megelőző vetélkedő, KRESZ-verseny
- preventív jellegű egészségügyi szolgáltatások:
- iskolaorvosi ellátás

- egészséges környezettel kapcsolatos intézkedések (mozgástér, fényviszonyok, bútorzat, tisztaság, esztétika, balesetvédelem),
- gyermekétkeztetés az egészségügyi ételmisszer-rendszabályok figyelembevételével,
- gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység (veszélyeztetett és hátrányos helyzet tanulók segítése),

Szülők felkészítése egészségnevelési feladataik ellátására:

- Osztályszintű szülői értekezletek
- Aktuális, illetve általános egészségnevelési problémák megbeszélése

1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (közösségi nevelés, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg esetenként az iskolaorvos és védőnő közreműködésével.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni;
- tanulóink bekapcsolódjanak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe (pl.: katasztrófavédelmi vetélkedő);
- a tanulók az ötödik-nyolcadik évfolyamon a közösségi nevelés órák tanóráin feldolgozzák az alapvető elsősegély-nyújtási ismereteket.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- a) tanórán – esetenként külső előadó illetve az iskolaorvos és védőnő közreműködésével
- b) délutáni csoportfoglalkozásokon, szakköri keretben.

1.3.3 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- Ökoiskola cím elnyerése.
- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,

- lakóhelyünk természeti értékeivel,
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A pedagógusok számára nehéz feladat a tudatos közösségfejlesztés. Célunk, hogy a pedagógiai munka során a tantestület minden tagja olyan eszközöket és módszereket használjon, amely segíteni hivatott a gyerekcsoportok hatékony közösséggé formálását.

Tudatosan alkalmazzuk az online kapcsolatteremtési módokat.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
- Az önkormányzás képességének kialakítása.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő módszerek:

- kooperatív tanulási technikák alkalmazása
- projektmunka

1.4.2 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A tanulókat képessé tegyük az együttjátszásra illetve az együttműködésre, a szabályok elfogadására és követésére.

A közösségformálás fontos színterei a különböző alkalmakra (iskolai ünnepekre, megemlékezésekre, napközis színházi bemutatóra, karácsonyra, farsangra stb.) való közös felkészülés, műsorok készítése és előadása.

1.4.3 Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat kiemelt feladata az iskolai közösségi élet formálásának segítése. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák-önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

1.5.1 A pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak elkészítése és javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, osztályozó és javító vizsgák lebonyolítása,

- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés, iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

1.5.2 Az osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az osztályfőnökök feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: elektronikus napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra,
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.

- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendszeresen órát látogat az osztályában.

1.5.3. A közösségi nevelés órák tananyaga, tematikája évfolyamonként (Az 1. számú melléklet tartalmazza.)

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

1.6.1 Sajátos nevelési igényű tanulók

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- gyógypedagógus végzettségű utazó pedagógus segíti munkánkat,
- az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
- a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képességfejlesztő játékok, eszközök, számítógépek fejlesztő programokkal.

1.6.1.1 Fejlesztő program a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók speciális fejlesztéséhez

A 2. számú melléklet tartalmazza

1.6.1.2. Fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavart mutató tanulók fejlesztéséhez

A 3. számú melléklet tartalmazza

1.6.4 A Hild József Általános Iskola fejlesztőpedagógiai programja

A 4. számú melléklet tartalmazza

1.6.5 Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása

A pedagógus, kiemelten az osztályfőnök figyelemmel kíséri a gyermek életmódjában, magatartásában bekövetkező változásokat, az iskolai teljesítményét. Jelentős negatív változás esetén a támogató odafordulás jelenti a segítségnyújtás kezdetét. Ahhoz, hogy a látható probléma okát megtalálja (családi, partner- vagy társkapcsolatai egyensúlyának felbomlása) pontos információkra van szüksége, ami csak empátikus, megértő és elfogadó légkörben lehetséges.

A valódi (pszichés, szociális) gond megismerését követően tud dönteni a pedagógus, hogy a problémával történő segítő foglalkozáshoz rendelkezik-e elégséges pedagógiai eszközzel. Amennyiben a korrekció meghaladja szakmai kompetenciáját, akkor külső segítséget kell kérnie.

1.6.6 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánk tanulóinak szociális-anyagi helyzete heterogén.

Ezt a tényt figyelembe véve:

- Iskolánk alapítványa és a költségvetés adta lehetőségeket kihasználva alkalmanként segítünk a legrászorultabbaknak.
- Kirándulások, nyaralások iskolai szervezésekor tekintettel vagyunk az érintett csoport (osztály) anyagi helyzetére.
- Olyan kedvezményeket próbálunk megszerezni, amelyek hozzásegítik a diákokat kulturális igényeik minél kevesebb költséggel járó kielégítéséhez (színházi kapcsolatok, filmkölcsonzés).
- Pályázatokon nyert pénzzel próbáljuk bővíteni az iskola kulturális kínálatát.

A segítségadás lehetséges formái:

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

1.6.7 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás, képességfejlesztés lehetőségei

A tehetséges gyerekek felismerése, képességeinek és kreativitásának fejlesztése a szülőknek, az iskolának és a tanulónak közös célja, kölcsönös együttműködésre van szükség a tehetség kibontakoztatásához.

Az iskolánkban emeltszintű *matematikanitás* a tantervben meghatározott magasabb óraszámú és lehetőség szerint csoportbontásban folyik.

A német nemzetiségi oktatás a kötelező időkeretnél magasabb óraszámot biztosít az idegen nyelv és kultúra elsajátítására.

A tanórai tehetséggondozás lehetőségei

- egyéni, páros vagy kiscsoportos foglalkozások kooperatív tanulási technikák alkalmazásával,
- differenciált foglalkozás, alternatív feladatmegoldások,
- „dúsító programok” alkalmazása: az előírt tanterven kívüli, a tanuló érdeklődésének megfelelő tananyag feldolgozása, új tudományok tanulmányozása,
- multimédiás oktatási programok alkalmazása,
- szakirodalom felhasználása a tanórai munka kiegészítésére, az ismeretek bővítésére,
- mérés, értékelés eredményességének felhasználása a tanuló fejlődésének folyamatában.

A tanórán kívüli tehetséggondozás lehetőségei

- tanulmányi versenyekre történő felkészítést szakköri foglalkozásokon,
- tanulók irányítása tehetséggondozó, felvételi előkészítő belső és külső programokra
- pályázatokon való részvétel folyamatos figyelemmel kísérése
- könyvtárhasználat, Internet használat, szakirodalom tanulmányozása
- diákújság szerkesztése
- múzeum pedagógiai tevékenység
- művészeti és kézműves foglalkozások
- rendhagyó tanórák szülők, művészek és más külső szakemberek bevonásával
- természettudományos külső programok (állatkert órák)
- pályaaorientáció szaktanárok és osztályfőnökök segítségével
- szülővel való kapcsolattartás a folyamatos fejlődés érdekében

A tehetség kibontakoztatását segítik a különböző szintű (iskolai, kerületi, területi) versenyek, vetélkedők. Ezekre a rendezvényekre tantermet, felügyeletet, egyéb szervezési és rendezési segítséget biztosítunk. Adott esetben rövidített órák szervezésével oldjuk meg a verseny zavartalan lebonyolítását.

Hagyományos iskolánkban a tavaszi Kulturális Gála, amikor iskolánknak a művészetek terén tehetséges tanulóinak van lehetősége tehetségük bemutatására.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

1. A tanulók érdekeinek képviselőjére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - sportélet;
 - túrák, kirándulások szervezése;
 - kulturális, szabadidős programok szervezése;

- a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolai honlap).
5. Ezekben a kérdésekben
 - az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
 - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
 6. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
 7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
 - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
 - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
 - a házirend elfogadása előtt.
 8. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.
 9. Az iskolában iskolai vezetőség (igazgatói tanács) működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének (az igazgatói tanácsnak) teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

1.8 Kapcsolattartás a partnerekkel

A tanuló, a szülő és a pedagógus az iskolai tanítás-nevelés-tanulás folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az érdekazonosság ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől.

A pedagógusok fogadóórái, az évi két osztályszülői értekezlet, az évi két választmányi értekezlet, továbbá – szükség esetén – a szülő vagy a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések e kapcsolattartás fórumai.

Az iskolák mindig is sokféle erővonal között tevékenykedtek, fokozottan igaz ez napjainkra, amikor minden korábbinál fokozottabb az iskolákat érintő társadalmi hatás. Mindenképpen hasznos felmérni tehát, hogy mi lehet az a kapcsolatrendszer, amely az oktató-nevelőmunka eredményeit pozitívan befolyásolhatja, s megvédhet egyben a nemkívánatos külső hatásoktól.

A kapcsolattartásra házon belül kell megtenni az első lépéseket, hiszen a belső kapcsolatrendszer legalább olyan fontos, mint a külső. Továbbra is oda kell tehát figyelni a tanár-diák kapcsolatra és az osztályok közötti viszonyra.

Kiemelten fontosak a külső kapcsolatok. A következő együttműködési területek lehetségesek:

- Iskola-óvoda program (közös nevelési célok, beiskolázás stb.)
- Iskola-iskola program (elengedhetetlen, hogy a kerület többi iskolájával jó kapcsolatot ápoljunk, amibe természetesen belefér az egészséges rivalizálás is)

Iskolánk hagyományosan a következő külső partnerekkel tervez és tart fenn kapcsolatot:

- Budapesti POK
- V. kerületi Önkormányzat Oktatási Bizottság
- Belvárosi Család- és Gyermekegészségi Központ
- Aranytíz Művelődési Központ
- Közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési szervek
- Nyugdíjas szervezetek
- Kerületi mozik, színházak, múzeumok (különös tekintettel a Petőfi Irodalmi Múzeumra)
- Természetvédelmi Hivatal

1.9 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
 - osztályozó vizsga,
 - javítóvizsga.
2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve, illetve egyéni tanrend esetén,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és emiatt nem osztályozható, valamint ha a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
3. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén legfeljebb három elégtelen osztályzatot kapott.
4. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
5. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
 - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
 - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.
6. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg.

7. A javító és osztályozóvizsgákon az alábbi vizsgatípusokban kell számot adniuk a tanulóknak az évfolyam követelményeinek elsajátításáról az egyes tantárgyak vonatkozásában:

ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Magyar nyelv	Irodalom	Digitális kultúra
Matematika	Élő idegen nyelv	Ének-zene
Környezetismeret	Történelem	Vizuális kultúra
Természettudomány	Etika/Hit és erkölcstan	Technika és tervezés
Biológia	Fizika	Testnevelés
Földrajz	Kémia	Dráma és színház
	Hon- és népismeret	
	Állampolgári ismeretek	
	Német népismeret	

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Körzeten kívüli átjelentkező esetén maximum két napos „vendégtanulói” részvétel határozható meg és/vagy különbözeti vizsga az átvételről való döntés megalapozására.

2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány
 - a gyermek lakcímkártyáját;
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a gyermek lakcímkártyáját;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

5. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.
6. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket *a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben* meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
7. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni.
8. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult.

2. HELYI TANTERV

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül:

- *a kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet*
- *a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról*

Az egyes évfolyamokon az új tanterv szerinti oktatás bevezetését a következő táblázatban jelöltük:

TANÉV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
<i>2020-2021</i>	2020				2020			
<i>2021-2022</i>		2021				2021		
<i>2022-2023</i>			2022				2022	
<i>2023-2024 tanévtől</i>				2023				2023

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy értékelése a 2-8. évfolyamon két tantárgyra bontva, magyar nyelv illetve irodalom név alatt valósul meg.

Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a kilencven százalékát fedik le, a fennmaradó tíz százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag, követelmények elmélyítésére, gyakorlásra, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

2.2.2 Az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet szerint felmenő rendszerben 1. és 5. évfolyamtól
Német nemzetiségi (alsó tagozat) és emelt német nyelvi (felső tagozat) osztályok

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020										
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.										
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	1	4	4	3	1	3
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	3		3
Történelem					2	2	1	2		2
Állampolgári ismeretek										1
Hon- és népismeret	1	1	1	1		1				
Etika/hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1		1
Környezetismeret			1	1						
Természettudomány					2	2	0	0		
Kémia							1	2		
Fizika							1	2		
Biológia							2	1		
Földrajz							2	1		
Első élő idegen nyelv (emelt szintű többletóra)		2	2	2	2	3	3	3		3
Nemzetiségi nyelv		3	3	3	3					
Ének-zene	1	1	1	1	2	1	1	1		1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1		1
Dráma és színház										1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1		
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1		1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5		5
Osztályfőnöki					1	1	1	1		1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28		
Szabadon tervezhető óra		2	2	2	2	1	2	2		2
Összes tervezett óraszám	21	21	21	23	27	26	28	28		28
Összesített óraszám	26	26	26	27	28	27	29	29		
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30		
<i>Emelt szintű többletóra (német)</i>						2	2	2		2
	26	26	26	27	30	29	31	31		
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		

Emelt szintű matematika osztályok

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020												
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.												
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.				
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3				
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3				
Történelem					2	2	2	2				
Állampolgári ismeretek												1
Hon- és népismeret						1						
Etika/hit és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1				
Környezetismeret			1	1								
Természettudomány					2	2	0	0				
Kémia							1	2				
Fizika							1	2				
Biológia							2	1				
Földrajz							2	1				
Első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3				
	1	1	1									
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1				
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1				
Dráma és színház												1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1					
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1				
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5				
Osztályfőnöki					1	1	1	1				
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28				
Szabadon tervezhető óra		2	2	2	2	1	2	2				2
Összes tervezett óraszám	22	22	22	23	27	26	28	28				
Összesített óraszám	24	24	24	25	28	27	29	29				
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30				
<i>Emelt szintű többletóra (matek)</i>						1	1	2				2
	24	24	24	25	29	28	31	31				
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.				

Angol-matematika irányultságú osztályok (a 2021-2022. tanévtől felmenő rendszerben)

Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.										
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	1	4	4	3	1	3
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3		
Történelem						2	2	1	2	2
Állampolgári ismeretek										1
Hon- és népismeret						1				
Etika/hit és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1						
Természettudomány						2	2	0	0	
Kémia								1	2	
Fizika								1	2	
Biológia								2	1	
Földrajz								2	1	
Első élő idegen nyelv				2	1	3	3	1	3	3
	2	2	2							
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	1	1	1	
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1	1	
Dráma és színház										1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1		
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Osztályfőnöki						1	1	1	1	
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28	28	28
Szabadon tervezhető óra		2	2	2	2	1	2	2	2	2
Összes tervezett óraszám	22	22	22	23	27	26	28	28	28	28
Összesített óraszám	24	24	24	25	28	28	29	29	29	29
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30	30	30
<i>Emelt szintű többletóra (matek)</i>									2	2
	24	24	24	25	28	28	31	31		
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- A tankönyvek feleljenek meg a kerettantervi követelményeknek.
- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- A taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására.
- Legyenek korszerűek: a jól bevált tanítási módszerek mellett érvényesítsék az az adott tudományág újabb eredményeit.

- Világos, logikus felépítésükkel és igényes, a korosztály számára érthető nyelvezetükkel segítsék a tananyag elsajátítását.
- A tanulnivalót az eredményes elsajátításhoz szükséges részletességgel tárgyalják.
- Változatos, többféle munkaformát (egyéni, páros, csoportos) alkalmazó feladataik tegyék lehetővé a képességfejlesztést és a differenciált oktatást.
- A tantárgyi integráció megvalósításával fektessen hangsúlyt más kompetenciaterületek (pl. szövegértési, szövegértelmezési, idegen nyelvi, digitális, természettudományi, tanulás tanulása) fejlesztésére is.
- A tantárgyi kereteken belül a korosztály tapasztalatait, jellegzetes problémáit a középpontba helyezve, a tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönözve adjanak teret az önismeret és az érzelmi intelligencia fejlesztésének, az erkölcsi nevelésnek.
- Kezeljék kiemelten a vizuális elemeket. Képek, ábrák segítsék a nyelvi információk megértését, gazdagítsák azok tartalmát.
- A taneszközök legyenek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai, amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő feladatlapok).
- A taneszközöket egészítse ki olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, valamint olyan digitális hozzáférés, amely segíti a diákok otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal.
- A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév elején tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a szülők kötelessége.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Kezeljük az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket;
- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységközpontú rendszerébe;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességét alapozzuk meg;
- fokozatosan törekszünk arra, hogy ismerjék és alkalmazzák az egészséges táplálkozás, tisztálkodás, az életkorhoz igazított napirend és közösségi feladatok valamint a baleset megelőzés alapvető szabályait. Kötődjenek érzelmileg társaikhoz, szüleikhez, rokonaikhoz, osztályközösségükhöz;
- törekszünk arra, hogy a gyerekek nyújtsanak segítséget a szűkebb és tágabb környezetük kialakításában, védelmében (növényápolás, osztályterem dekorációja - rendben tartása, lakókörnyezetünk nevezetességek megismerése, stb.);
- célunk, hogy legyen biztonságos a szóbeli és írásbeli nyelvhasználatuk, az önálló ismeretszerzés alapjait – az egyéni tanulási sajátosságok figyelembe vételével – elsajátítsák;
- alakuljon ki az alapvető kommunikációs kultúrájuk, és ez feleljen meg a társadalomban elvárható beszédnormáknak.

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat;
- az alapfokú nevelés-oktatás ezen szakasza az iskolás kisgyermekben őrzi és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;
- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítünk, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesztünk. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulási szokásokat;
- motiváljuk a gyerekeket arra, hogy a folyamatosan növekedjen a jobb teljesítményre való igényük;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- képességek, készségek továbbfejlesztése
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.
- az önművelésre való előkészítés;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

2.5 Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása

Az általános iskolában kezdődő fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetőek lennének. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erő kifejtésre serkentsük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra. Ezt felismerve, a Nemzeti Köznevelési Törvény előírja a mindennapos testnevelési óra beépítését.

Célunk, hogy a gyerekek életelemévé váljon a mozgás, mert ez egészséges fejlődésük elengedhetetlen feltétele.

A napközisotthoni szolgáltatásunkat igénybe vevő diákok a délutáni programjuk részeként tornatermi foglalkozáson vehetnek részt illetve pedagógusaink minden nap igyekeznek megteremteni a szabad levegőn való tartózkodás és mozgás feltételeit.

Iskolánk tanulói délutánonként többféle sportolási lehetőség közül választhatnak.

A Nemzeti Köznevelési Törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak alapján a gyerekek számára biztosítjuk a mindennapi testnevelést. Az iskola minden osztályban, felmenő rendszerben megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra (ezen belül adott osztályokban táncórák, valamint asztalitenisz foglalkozások) keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
- iskolai sportkörben való sportolással,
- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

A felsorolt lehetőségek biztosítása lefedi a teljes tornaterem- és udvar kapacitásunkat. Hely (és az anyagi feltételek) hiányában nincs lehetőségünk tornaterem építésére. A KLIK segítségével a tanulócsoporthoz 1-5. évfolyamig úszás oktatásban, 6. évfolyamon asztalitenisz oktatásban vesznek részt külső egyesület által szervezett formában.

A gyerekek mozgási lehetőségeinek bővítése (uszoda, speciális tornák) csak a szülők egyéni anyagi áldozatvállalása útján valósítható meg. Ezt az iskola nem kezdeményezi, de a szülői közösségektől érkező kezdeményezés (illetve önként vállalt finanszírozás) esetén segít a körülmények megteremtésében.

A testnevelés foglalkozások (órák, sportköri foglalkozások) során különös gondot fordítunk annak (a testedzés melletti) másodlagos hasznára, örömforrást biztosító jellegére. A testnevelők igyekeznek olyan légkört teremteni az órákon, amely alkalmas a napi szellemi feszültség oldására és sikerélmény szerzésére.

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Tavaszi időszakban, a beiratkozás előtt a leendő első osztályosok szüleinek – a törvényi kereteket és lehetőségeket betartva – lehetőségük van, hogy gyermekeiknek osztályt illetve tanítót válasszanak.

A tanév elején meghirdetett szakkörök, foglalkozások közül a gyerekek szabadon választhatnak. Jelentkezés esetén a foglalkozások látogatása a tanév végéig kötelező. felmerülő fegyelmezési problémák a tanulónak a foglalkozásról való eltiltását vonhatják maguk után.

2.7 Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

2.7.1 Erdei iskola

Iskolánkban igyekszünk megteremteni a lehetőséget pedagógusaink és tanulóink számára, hogy nem hagyományos iskolai keretek között, sajátos pedagógiai módszereket használva bővítsék ismereteiket.

A többnapos, szorgalmi időben szervezett program az adott helyszín sajátos környezetében megvalósuló tanulásszervezés, iskolán kívüli nevelés.

Célja:

- hazánk természeti és kulturális értékeinek megismerése
- a tanulók felkészítése a környezettel harmonikus életvezetésre
- a helyi tanterv teljesítésének szolgálata
- személyiség és közösségfejlesztés többnapos tanulói foglalkoztatás és együttélés lehetőségeivel
- az önkorlátozó fogyasztás szükségességének felismertetése

Alapelv:

- az erdei iskola intézményünkben rendszeresen működik
- a közösségi nevelés órák programjában szerepelhet
- évente a szülők kezdeményezésére és a velük történt egyeztetés alapján készülnek programok
- a költségeket a szülők a szülői értekezleteken megszavazott módon és jegyzőkönyvben foglaltak alapján finanszírozzák
- pályázatok útján igyekszünk csökkenteni a szülők költségeit
- az erdei iskolában folyó tanításnak illeszkednie kell az egyes tantárgyak képességfejlesztéséhez, a helyi tantervhez

Tartalma:

- a helyi tantervben megfogalmazott tananyag, képességfejlesztés
- ökológiai, humán-ökológiai ismeretek
- környezetbarát viselkedési kultúra, szokások ismertetése, gyakorlása
- a természeti és épített környezet, mint a közvetlen tanulói tapasztalatszerzés színtere, szocio-kulturális jellemzők
- a különböző korok életmódjának megismerése
- környezet- és természetvédelmi akció, feladatellátás az adott helyen
- az ember és környezet viszonyának vizsgálata
- egyéni és csoportos tanulás, aktív tanulói megismerő tevékenység

A műveltségi területek közös követelményei:

- *Hon- és népismeret:* a tanuló "kiszakadva" megszokott környezetéből a valóságban ismeri meg hazánk adott részét, az ott élőket, szokásaikat, hagyományait, helyi közösségeket. Ugyanakkor iskolai közösségét képviselve erősödhet az együvé tartozás érzése, közösségtudata.
- *Környezeti nevelés:* Az erdei iskola tanterv fő elemei az élő, többé-kevésbé természetes környezet megismerését tűzik ki célul, miközben törekednek a tanulók környezettudatos magatartásának pozitív irányú befolyásolására.

- *Testi és lelki egészség:* Az egészséges életmód sok részlete előkerül az erdei iskola programja alatt, ha nem is mindig "direkt" formában, azaz tananyagként. A helyes táplálkozás, higiénia-tisztálkodás, napirend kialakítása, mozgás, sport, szellemi tevékenységek mind-mind jelen kell, hogy legyenek ez alatt az egy hét alatt.
- *Kommunikációs kultúra:* Ezen idő alatt a tanulók kilépnek a megszokott kommunikációs köze-
gükből: tévét, videót nem néznek. Mivel egy speciális, viszonylag zárt, ezért nagyrészt egy-
másra utalt közösséget alkotnak, kénytelenek jobban egymásra figyelni, véleményüket, kíván-
ságaikat megfelelő módon közölni, ami fejlesztheti kommunikációs kultúrájukat.

Feltételei:

- erőforrások biztosítása
- túlmunka díjazása
- pályázatok, támogatási kérelmek előterjesztése
- szülői közreműködés
- pedagógiai felkészültség, többletfeladatok vállalása

Módszerek:

- a tanulók aktív tevékenységeinek szervezése a kisiskolás és prepubertás, kamaszkor sajátossá-
gainak figyelembevételével
- kooperatív, interaktív ismeretszerzés
- tantárgyi ismeretek integrálása
- drámapedagógiai eszközök alkalmazása
- közös tevékenységekre épített szociális tanulás, fejlesztés
- túrák, tanulmányi séták
- megfigyelés, ábrázolás, gyűjtés
- kölcsönhatások bemutatása, megbeszélése
- honismeretei, történelmi, építészeti értékek
- gyűjtőmunka, kiselőadás, a táj élővilága és társadalmi, gazdasági jellemzőinek megismerése
- vetélkedők az erdei iskolán szerzett ismeretek felhasználásával

Feladatok:

- a tananyag helyszíne és osztályra (tanulóközösségre) történő megtervezése
- természet közeli tanítás, terepmunka, akciók az adott helyszínen
- a környezet, mint egész megismertetése, a természeti és társadalmi jellemzők, integrálása
- kirándulás, múzeumlátogatás, építészeti, néprajzi, művelődéstörténeti értékek feldolgozása, jel-
lemzők gyűjtése, feldolgozása
- foglalkoztatás, sport, játék a szabadban

2.7.1.1 Nyelvi tábor

Az erdei iskola speciális változata iskolánkban a nyelvi tábori keret. Nemzetiségi iskola lévén ki-
emelt feladatunknak tekintjük, hogy a német nyelvet tanuló diákok részére lehetővé tegyük az anya-
nyelvi környezetben való nyelvyakorlást.

Ezt a lehetőséget biztosítjuk angol nyelvet tanuló tanulóinknak is, angol nyelvi tábor megszervezésével.

2.8 Sajátos pedagógiai módszerek, eszközök

- kooperatív
- egyéni fejlesztés
- differenciálás
- IKT
- páros és kiscsoportos munka
- tevékenységközpontú oktatás
- eredményességi mutatók beépítése a pedagógiai nevelési-oktatási tervekbe

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

1. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.
2. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.
3. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
4. A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
5. Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
6. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.
7. Az első évfolyamon és a második évfolyam félévekor minden tantárgy esetében csak szóveges értékelést alkalmazunk: *kiválóan megfelelt – jól megfelelt – megfelelt – felzárkóztatásra szorul – nem felelt meg*. Az érdemjegyekre való átváltás fokozatai: jeles – jó – közepes – elégséges – elégtelen.
8. A második évfolyam végétől a tanuló osztályzatát az adott tanév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: *jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)*.
9. A szakértői javaslat alapján szóvegesen értékelt tanuló esetében a következő szóveges minősítést alkalmazzuk: *kiválóan megfelelt – jól megfelelt – megfelelt – felzárkóztatásra szorul – nem felelt meg*. A tanév közbeni értékelés is szóvegesen történik, az értékelt tananyagrészt megnevezésével és a szóveges eredmény kiválasztásával. Az érdemjegyekre való átváltás fokozatai: jeles – jó – közepes – elégséges – elégtelen.
10. A hit- és erkölcstan / etika tantárgy értékelése szóvegesen, három fokozatú skálán történik: *jól megfelelt – megfelelt – nem felelt meg*. A tanév közbeni értékelés is szóvegesen történik, az értékelt tananyagrészt megnevezésével és a szóveges eredmény kiválasztásával. Az érdemjegyekre való átváltás fokozatai: jeles – jó: *jól megfelelt*, közepes – elégséges: *megfelelt*, elégtelen: *nem felelt meg*.

11. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból félévenként minden tanulónak legalább négy érdemjegyet kell szereznie.
 - A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetten keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök minimum kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
 - Tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltásának szempontjait a tanítók, szaktanárok az év elején kihirdetik.
 - Tanulói kompetenciamérések eredményeinek folyamatos nyomon követése, az eredmények differenciált, adekvát felhasználása a tanulók teljesítményének növelése érdekében. (OKÉV, DIFER)
12. Nyilvántartjuk és folyamatosan elemezzük a tanulói eredményeket: továbbtanulási mutatók, tantárgyi eredmények, lemorzsolódási mutatók, kompetencia mérések eredményei.

2.10.1 Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei

A házi feladatot úgy kell kijelölni, hogy az a tanuló számára sikeresen megoldható legyen. Ennek érdekében a következőket kell figyelembe venni:

- A házi feladat kapcsolódjon az órai munkához.
- Az elsajátítottak begyakorlására vagy a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon.
- Alkalmanként a be nem fejezett ismeretsajátítási folyamat folytatása is lehet
- A feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességeinek, ennek érdekében differenciált házi feladat is adható.
- Világosan közölni kell a tanulókkal a házi feladatok elkészítésének szabályait és a mulasztás konzekvenciáit.
- Indokolt esetben lehetőséget kell adni az el nem készített feladataik pótlására.
- A házi feladatot rendszeresen ellenőrizni és értékelni kell.
- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

2.10.2 Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának korlátai

- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) átlagosan 30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje alsóbb évfolyamokon ne legyen több átlagosan 1-1,5 óránál, 7.-8- évfolyamon átlag napi 2 óra alatt megvalósítható legyen.

2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

2.11.1 Csoportbontások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk (osztálylétszámmal indokolt esetben) az idegen nyelv, az informatika, a technika és az emelt szintű matematika osztályokban a matematika tantárgyakat. A lehetőségekhez mérten igyekszünk biztosítani a nyolcadikos évfolyamon a magyar nyelv és a matematika tantárgyak csoportbontásban való oktatását. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására, a továbbtanulásra való felkészítésre.

2.11.2 Egyéb foglalkozások szervezési elvei

- Tartalma, követelménye legyen összefüggésben a pedagógiai program cél- és feladatrendszerével.

- Biztosított legyen a személyi, a tárgyi és az eszközrendszer a foglalkozás teljes idejére
- A tanulók által választható foglalkozások minimális és maximális létszámát minden évben a meghirdetéssel egy időben állapítjuk meg.

2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal.
2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, az eredményeket az osztálynaplókban rögzítik.
3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok az 5. számú mellékletben

2.13 Egészségnevelési és környezeti nevelési program

2.13.1 Az egészségnevelés és környezeti nevelés célja

Az *egészségnevelés* célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. El kell érni, hogy alkalmazzák a tanultakat: tegyenek saját egészségük érdekében.

- Az egészségvédelem kiemelt témakörei:
- az életkorral járó biológiai-, pszichohigiénés-, életmódi tennivalók;
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdései;
- az egészségre káros szokások (helytelen táplálkozás, inaktív életmód);
- az antihumánus szenvedélyek, drogrevenzió;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztése;
- az egészségérték tudatosítása.

Iskolánk elnyerte a Boldog Iskola címet. Az elnyeréssel járó csoportmunkákat, projekteket a 2016/2017. tanév céljai között szerepelt.

A *környezeti nevelés* célja a tanulók ösztönzése saját élő és élettelen környezetük megismerésére, alakítására, védelmére, a környezetet károsító jelenségek felismerésére, az azok elleni tudatos fellépésre.

A WHO egészségdefiníciója hangsúlyozza, hogy az egészség nem pusztán a betegségek hiánya, hanem testi-lelki és társadalmi jóllét, mely a fenntartható fejlődésnek is egyik elengedhetetlen alapfeltétele

2.13.2 Helyzetleírás

Az hogy a diákok mit tartanak értéknek (idea, történés, anyagi javak), az elsősorban a családtól függ, és ezt az iskola csak közvetve és csekély mértékben tudja befolyásolni.

Napjainkra jellemző, hogy a szociális befolyásolás ereje áthelyeződik a kortárs csoportra, és ezzel együtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is megnő.

A zaklatott, túlhajszolt életmód velejárója a rendszertelen táplálkozás.

A fővárosban lakó diákok idejük nagy részét falak között élik. Keveset mozognak a természetben, nincs érzékük a természeti szépségek felismerésére, nem veszik észre a természetkárosítás jeleit. Az életkor előre haladtával ez a helyzet romlik: a kisgyerekek még elkísérik szüleiket a családi üdülőbe, hobbytelekre. A nagyobbak már önálló programot csinálnak, többnyire a városban.

Az agglomerációból bejáró tanulók, bár sok időt töltenek utazással, természetközeli életet élnek. Ez jótékony hatással van mind az egészségükre, mind a természetről alkotott képükre, ismereteikre.

Az elmondottak indokolják az egészségnevelési és környezeti nevelési program létjogosultságát.

2.13.3 Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

2.13.3.1 Iskolai étkeztetés

Az iskolai étkezés milyensége és mennyisége kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon. A kulturált étkezés lehetőségének biztosítása pedig nevelőmunkánkat segíti.

Az iskola ebédlővel és melegítő konyhával rendelkezik, a tanulóknak több mint 50%-a veszi igénybe az iskolában ebédelés lehetőségét. Az étkeztetés szervezésével igyekszünk biztosítani a kellő időt az ebéd elfogyasztására. (Ez irányú törekvésünk sajnos nem mindig tud megvalósulni, az órárenddel való egyeztetés nehézségei miatt.)

Konyhánk minden tekintetben megfelel az előírt higiéniai követelményeknek. A konyha állapotát, az étel minőségét, az ételkezelés módját rendszeresen ellenőrizzük.

Az iskolai büfét szerződéses jogviszonyban vállalkozó működteti.

2.13.4 A személyiség fejlesztése

Iskolánk alapvető feladata a diákok személyiségének kibontakoztatása, fejlesztése.

A tudatos fejlesztőmunka színtere a tanóra, és minden szervezett iskolai és iskolán kívüli esemény, rendezvény, program, ahol spontán lehetőség kínálkozik a fiataloknak egymással és a pedagógusokkal közös tevékenységére.

A szülők körében egyrészt a felvilágosító munka (értekezletek, kiadványok) útján, másrészt a saját gyermekük fejlődéséről, problémáiról szóló négy- és hatszemközti beszélgetések során tudjuk elveinket, az általunk elsőbbséget élvező értékeket közvetíteni.

2.13.5 Az antihumánus szenvedélyek, drogprevenció

Legfőbb célunk **tanulóinkat** olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek használatát, valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, és kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. Pedagógusainknak tisztában kell lenniük a legális-, illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával.

2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Az értékelés célja

A tanuló magatartásának, szorgalmának, tanulmányi eredményének minősítése, a benne rejlő lehetőségek kibontakoztatása, jelzés a gyermek, a szülő és az iskola számára. A diákok motivációjának, felelősségtudatának, versenyszellemének erősítése.

Mit értékelünk?

- a tanuló önmagához és a helyi tantervben meghatározott szinthez mért fejlődését, ismeretei, képességei, készségei mennyiségét és minőségét,
- a tanuló ennek érdekében tett erőfeszítéseinek mértékét (akarat, együttműködés, tudatos figyelem),
- magatartásának, viselkedésének, szocializálódásának fejlődését, az erkölcsi értékek belsővé válását.

2.14.1 A magatartás értékelésének elvei

- A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a *példás (5)*, *jó (4)*, *változó (3)*, *rossz (2)* érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.
- A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.
- A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület alapítja meg.
- A félévi és az év végi osztályzatot a digitális naplóba illetve a bizonyítványba be kell jegyezni.
- Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) *Példás (5)* az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) *Jó (4)* az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli megrovása.

- c) *Változó (3) az a tanuló, aki.*
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
 - a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
 - feladatait nem minden esetben teljesíti;
 - előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
 - a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
 - igazolatlanul mulasztott;
 - osztályfőnöki intője van.
- d) *Rossz (2) az a tanuló, aki:*
- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
 - feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
 - magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
 - társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
 - viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
 - több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
 - több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.14.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei

- *A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.*
- *A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.*
- *A félévi és az év végi osztályzatot a digitális naplóba illetve a bizonyítványba be kell jegyezni.*
- *Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:*

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;

- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) *Változó (3) az a tanuló, akinek:*

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) *Hanyag (2) az a tanuló, aki:*

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

2.14.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

- Azt a tanulót, aki képességeihez mérten
 - példamutató magatartást tanúsít,
 - vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
 - vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
 - vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
 - vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

- Az iskolai jutalmazás formái.

a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- napközis nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
- szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve az előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók, akik a szabadidejükben készültek fel igazgatói dicséretet kapnak.
- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.
- A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
 - Azt a tanulót, aki
 - tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
 - vagy a házirend előírásait megszegi,
 - vagy igazolatlanul mulaszt,
 - vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.
 - Az iskolai büntetések formái:
 - szaktanári figyelmeztetés;
 - napközis nevelői figyelmeztetés;
 - osztályfőnöki figyelmeztetés;
 - osztályfőnöki intés;
 - osztályfőnöki megrovás;
 - igazgatói figyelmeztetés;
 - igazgatói intés;
 - igazgatói megrovás;
 - tantestületi figyelmeztetés;
 - tantestületi intés;
 - tantestületi megrovás
 - fegyelmi eljárásban történő elmarasztalás.
 - Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.
 - A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos köteleességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:
 - az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;

- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
 - a szándékos károkozás;
 - az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
 - ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.
- A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
- Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene ***a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény*** rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

3. ZÁRÓDOKUMENTUMOK

3.1 a Pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

3.1.1 A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2013. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezte meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

Az elkövetkező években az általános iskolákban a nevelő-oktató munka két pedagógiai program, és két helyi tanterv szerint folyik, hiszen

- a köznevelési törvény előírása szerint az iskola a pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be,
- illetve a Nemzeti alaptanterv bevezetéséről szóló rendelet szabályozása alapján a 2012-ben kiadott NAT 2013. szeptember 1-jén az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon – majd ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben – kerül bevezetésre.

Ezért 2013. szeptember 1-jétől:

- az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon az iskolai nevelés és oktatás a most felülvizsgált és módosított pedagógiai program és helyi tanterv szerint folyik majd;
- míg a többi évfolyamon a jelenleg is hatályos pedagógiai program és helyi tanterv szerint kell majd megszervezniük nevelő-oktató munkájukat.

A táblázatban használt jelölések az alábbi pedagógiai programokat, illetve tantervi változatokat jelentik:

- 2007 = a 2007-ben felülvizsgált és módosított NAT (202/2007. (VII. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról) alapján elfogadott – jelenleg is használt – pedagógiai program és helyi tanterv.
- 2013 = a 2012-ben felülvizsgált és módosított NAT, a köznevelési törvény, illetve a 2012-ben kiadott új kerettantervek alapján elkészített 2013 szeptemberétől érvényes pedagógiai program és helyi tanterv.

3.1.2 A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén véleményezik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

3.1.3 A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola igazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - közalkalmazotti tanács;

- a szülői munkaközösség;
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását diák-önkormányzati képviselői útján a diákönkormányzatot segítő tanár útján javasolhatják.
 3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az iskolaszék véleményét.
 4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
 5. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

3.1.4 A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A pedagógiai program elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: hildiskola.atw.hu
3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadóóráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola irattárában;

3.2 A pedagógiai program elfogadására és jóváhagyására vonatkozó záradékok

Kelt:

.....
igazgató

MELLÉKLETEK

1. melléklet:

A közösségi nevelés órák tananyaga, tematikája évfolyamonként

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) óra célja olyan komplex tevékenység, amely magában foglalja az osztályközösségbe tartozó tanulók számára az iskolai értékek közvetítését, az osztályprogramok tervezését, szervezését és lebonyolítását, az osztály tanulmányi, magatartási helyzetének nyomon követését, s mindemellett feladata a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területeinek, nevelési céljainak, valamint a kulcskompetenciáknak a fejlesztése is.

A *Nemzeti alaptanterv* az Alaptörvénnyel összhangban fogalmaz meg olyan fejlesztési területeket és nevelési célokat, amelyek amellet, hogy az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak tartalmaiba beépülnek, azok

részterületeivé válnak, így a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák témaköreit is tematizálják. A közösségi nevelés (osztályfőnöki) különösen eredményesen járul hozzá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök (ezen belül pedig a személyes és személyközi kompetenciák) együttes fejlesztéséhez, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzéséhez, a közjóra való törekvés megalapozásához, valamint a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítéséhez is.

A tanuláshoz és munkához szükséges készségek közül a társas és kulturális tudatosság, az alkalmazkodókészség, a kezdeményezőkészség, az önmotiváció, a kíváncsiság, a kreativitás, a problémamegoldás, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztésére a közösségi nevelés keretében kerül sor.

A személyes készségek közül kiemelt szerepet kap az önismeret, az önállóság, a magabiztosság, az aszertivitás, az önmenedzsment készségek építése, valamint az olyan készségterületek megerősítése, mint a proaktivitás, a kreativitás, a problémamegoldás, a stressz és kudarc kezelése.

A személyközi készségek közül a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, a csapatmunka, a döntéshozatal és az empátia támogatása mind szerepet kap a közösségi nevelés során.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) tananyaga – más műveltségi területek és tantárgyak kerettantervével ellentétben – nem elsősorban kulcsfogalmakban, hanem nevelési célokban megfogalmazható tartalmak köré épül, amelyeket az osztályfőnök vagy az osztályfőnöki munkaközösség feladata az adott tanulócsoport, osztály igényeihez igazítani. A kerettantervben rögzített tananyag feldolgozásánál tehát az adott tanulócsoport jellemzőit, a csoporttal kapcsolatos pedagógiai célokat és az iskola helyi sajátosságait kell figyelembe venni. Jelen kerettanterv tanulási eredményeit tehát a tanulók egyéni szükségletei, érdeklődése, a tanulók szűkebb és tágabb környezetének jellemzői alapján, a közös tanulási folyamat rugalmas alakításával lehet elérni.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettanterv öt fő témakörből áll, amelyek a kétév folyamatos szakaszokban szabadon csoportosíthatók:

1. egyén és közösség,
2. a tanulás tanulása,
3. egészségfejlesztés,
4. közlekedésbiztonság,
5. alkalmazkodás és biztonság.

Az egyén és közösség témakör a hagyományos osztályfőnöki fejlesztő, közösségépítő, szervező és értékelő munkát öleli fel. Ezen belül feladata a személyes és személyközi kompetenciák olyan komplex fejlesztése, amelynek révén a tanulócsoport közösséggé válik, ahol a tanulók átélhetik a csoporthoz tartozás élményét, amely az egyéni problémák és az egyének közötti konfliktushelyzetek megoldására mintát mutat. A pedagógus munkája révén kialakuló csoportkohézió, valamint a közösség befogadó szemlélete a közösségfejlesztés eredményességének egyik leglényegesebb fokmérője. Fontos, hogy a közösségi nevelés során a pedagógus olyan tanulási környezetet alakítson ki, ahol az osztályközösségen, a tanulócsoporton belüli személyek és mikroközösségek éppúgy megélik a közösség gyarapításához tett hozzájárulásukat, mint ahogy maga az osztályközösség vagy a tanulócsoport is megélik az iskolai közösséghez, sőt az intézmény tágabb környezetének gyarapításához tett hozzájárulásukat. Emellett az egyéni fejlesztésben az életpálya-építés, az életpálya-tervezés készségei és az életpálya-tanácsadás is fontos hangsúlyt kapnak. Ezeket egészíti ki az önkéntes munkára való felkészülés. Mindezeket túl a közösségi nevelésben kiemelten fontos a Nemzeti alaptantervben is rögzített, a

családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység. Ezekben a feladatokban a pedagógus más pedagógusokkal, a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia), de az egyes érintett területek (például életpálya-tanácsadás, pályaorientáció) szakértő képviselőivel együttműködve, egymást segítve válhat eredményessé.

A tanulás tanulásának célja a tanulási motiváció megőrzése, felkeltése vagy fokozása, a tudás mint érték átadása, valamint az egyes tanulási stílusok megismerése és az ezekhez alkalmazkodó technikák kipróbálása és gyakorlása – mindezekon keresztül saját tanulási stratégiák kialakítása és felépítése. Az úgynevezett fejlődésfókuszú szemléletmód segíti azt, hogy a tanulók a tudás megszerzésébe fektetett munkát értékeljék, higgyenek saját fejlődési képességeikben, a teljesítményükre kapott visszajelzést pedig a továbblépéshez kapott segítségként értékeljék.

Az egészségfejlesztés célja a megfelelő egészségmagatartás megalapozása. Az ehhez szükséges ismeretek, minták átadása és az egészségmegőrzéshez szükséges motiváció felkeltése, ébren tartása vagy megerősítése a cél. Az egészségfejlesztés témái a személyes élettel, a segítő magatartás gyakorlásával, az intézményrendszerrel és a jövőképpel, valamint a környezettel kapcsolatos területeken nyújtanak iránymutatást a tanulóknak. Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó óravázlatok és tananyagok a Nemzeti Köznevelési Portálon érhetők el.

A közlekedésbiztonság célja, hogy a tanulók olyan viselkedésformákat sajátítsanak el és olyan szokásokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a társadalom tagjainak szabálykövető és biztonságos közlekedési magatartásához. A közlekedésbiztonság témáival való foglalkozás elősegíti a közösségi, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzését, továbbá felhívja a tanulók figyelmét a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítésének fontosságára. A közlekedésbiztonsághoz kapcsolódó tananyagok és segédletek a KRÉTA felületen elérhetők.

Az alkalmazkodás és biztonság célja, hogy a tanulók megismerjék a bántalmazás típusait, tereit, a bántalmazásban résztvevők szerepeit felismerjék; megismerjenek és elsajátítsanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési és resztoratív sérelemkezelési módszereket. A témakör elősegíti a tanulók érzelmi intelligenciájának és szociális kompetenciáinak fejlesztését, az empátikus, biztonságos közösség kialakítását.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített fejlesztési területek és nevelési célok eléréséhez az alábbi módon járul hozzá:

Az erkölcsi nevelés: Az osztályközösség vagy tanulócsoporthoz tartozás megismerése és betartása, a közös csoportnormák kialakítása hozzájárul a tanulók erkölcsi érzékének, felelősségtudatának és igazságérzetének fejlesztéséhez. A resztoratív technikák megismerése, a békés konfliktuskezelés gyakorlása révén alapvető személyes készségek bontakoznak ki, amelyek mind a személyes életben, mind a munka világában alapot adnak a sikeres helytálláshoz.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: a közösséghez tartozás megélése, az iskolához és azon belül az osztályközösséghez vagy tanulócsoporthoz való kötődés kialakítása teremti meg az alapját annak, hogy a tanulók az otthonot, a lakóhelyet, a szülőföldet, a hazát és népeit megismerjék és megbecsüljék. Az ünnepekre való készülődés, az ünnepekre és jeles napokra való reflexió a közösségi nevelés részét képezik, és mind a magyarságtudat, mind az egyetemes emberi civilizációhoz való kapcsolódás kialakításának fontos eleme.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A közösségi normák gyakorlása, a közösség életében való aktív részvétel ennek a nevelési területnek megalapozó eleme. A méltányos, szabálykövető, erőszakmentes, egymás tiszteletén alapuló kommunikáció és együttműködés a demokratikus magatartás alapja. A közösségi nevelés során ehhez kap eszközöket a tanuló.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: A közösségi nevelés fontos része a tanulók önismeretének elmélyítése és olyan befogadó közösség kialakítása, amely az egyéni kibontakozást segíti. Az egyes témakörökben kiemelt feladat annak tudatosítása, hogy az elsajátított magatartások, normák, szabályok és minták hozzásegítik a tanulót ahhoz, hogy felelős döntéseivel maga irányítsa egyéni fejlődését, sorsát és életpályáját. Az önismeret szolgál alapként a harmonikus közösségi élet kialakításához és a társas kultúra fejlesztéséhez is.

A családi életre nevelés: A harmonikus családi minták közvetítésén túl a közösségi nevelés során a felelős kapcsolatok, a konfliktuskezelés, a vitakultúra megalapozására is sor kerül. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló értékelje a család mint közösség jelentőségét és fejlessze a család kiegyensúlyozott, eredményes működéséhez szükséges egyéni kompetenciáit.

A testi és lelki egészségre nevelés: A közösségi nevelés két kiemelt témaköre is ezt a fejlesztési területet célozza: az egészségfejlesztés, valamint az alkalmazkodás és biztonság. A közösségi nevelésnek különösen fontos szerepe van abban, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a testi és lelki (mentális) egészségük megőrzésére és fejlesztésének lehetőségeire, a betegséggel való megküzdés, együttélés módjaira, a különböző betegségekkel és fogyatékossgal élőkkel szembeni tolerancia és empátia kialakítására, érzékenyítésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, valamint a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok feladata, hogy segítsék a tanulókat a kockázatos magatartásokhoz és káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A közösségi nevelés közvetlenül gyakoroltatja a felelősségvállalást a csoport együtt vállalt feladatainak teljesítésében és a csoportnormák követésében, valamint felkészít az iskolai közösségi szolgálatban való részvételre is. A segítő magatartás gyakorlásához szükséges egyéni képességek (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás) kibontakoztatására a közösségi nevelés számos pedagógiai forráskönyvet kínál.

Pályorientáció: Az életpálya-tervezés és -tanácsadás feladata az, hogy a tanuló rendelkezzen egyéni jövőképpel, legyen képes elhelyezni magát érdeklődésének és életkorának megfelelő módon a munka világa kínálatában, és váljék képessé arra, hogy céljai eléréséhez erőfeszítéseket tegyen, beleértve az önmenedzselést, a kommunikációs, az együttműködési készségeket, valamint a vezetéssel, a vezetettséggel, a versengéssel és a kudarccal kapcsolatos magatartásmódokat, illetve megküzdési stratégiákat.

Médiatudatosságra nevelés: A mindennapi élet értelmes és értékeltű megszervezése és gyakorlása a közösségi nevelés alapfeladata, amelyben az új és hagyományos médiumok felhasználása és tartalmaira való reflexiók révén a médiatudatosságra nevelés is megvalósul – többek között az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységeken keresztül.

A tanulás tanítása: A pedagógus feladata, hogy a közösségi nevelés révén is erősítse a tudást és az annak megszerzéséhez vezető tanulási folyamatot, a tanulásba fektetett munkát értékelő közösségi szemléletet és

értékrendet. Ezen belül kiemelt cél, hogy olyan szemléletmódot erősítsen, amely az elvégzett munkát, a kitartó szorgalmat, a folyamatos próbálkozást és fejlődést jutalmazza. Ezzel a tanuló számára a saját fejlődésébe vetett bizalmat és olyan értéket közvetít, amely a gyarapodásra és a fejlődési képességre helyezi a hangsúlyt. Az egyéni fejlesztés fontos feladata az is, hogy a tanuló tanulási stratégiákkal és saját képességeinek megfelelő módszerekkel találkozzon, amelyek segítségével saját stratégiákat alakíthat ki. Ezek révén a tanuló képessé válik arra, hogy tudását számára megengedhető és eredményes módon fejlessze.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettanterve a Nemzeti alaptantervben rögzített kompetenciák közül kiemelten foglalkozik az alábbiakkal:

A kommunikációs kompetenciák: A komplex problémák felismerése, értelmezése és csoportos megoldáskeresés, az érvelés, a megbeszélés, a véleménycsere, az érvek ütköztetése módszerének alkalmazása mind a szóbeli, mind az írásbeli kifejezőképességet fejleszti. A tanulókat arra készíti, hogy megtanulják véleményüket összefoglalni, érvekkel alátámasztani, mások véleményét mérlegelni, megbeszélni, közösen megoldásokat keresni.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A közösségben betöltött egyéni, egyedi szerep, továbbá a közösség működésének megfigyelése és értelmezése alapot ad e kompetenciák fejlesztésére. A közösségi nevelés során alkalmazott munkaformák – a kötetlen beszélgetésen, a különféle technikákkal vezetett csoportos megbeszéléseken, a páros munkákon, a csoportos feladatokon át a közösségi feladatok teljesítésének és a közösségi élmények megélésének és feldolgozásának mozzanataiig – egyenként is és összességében is hozzájárulnak a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztéséhez.

Az alkotóképesség, a találékony, a saját ötleteket megvalósító alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A közösségi nevelésben a saját csoport-hagyományok megteremtése, az iskolai hagyományok megélése, továbbá a kerettantervi tartalmak feldolgozásához választott, tanulóközpontú munkaformák mind segítik e kompetenciaterület fejlesztését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A közösségi nevelés fontos feladata, hogy foglalkozzon az életpálya-építési, pályaeorientációs kérdésekkel, a jövő és jelen munkavállalói kompetenciák előrejelzésével, a fenntartható termelésre és szolgáltatásra való felkészüléssel. A tervező gondolkodás, az életpálya-építés mellett az egyes feladattípusok e terület részkompetenciáit megfelelően fejlesztik.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettantervében az egyes tématerületeket évfolyampáronként kötelezően választható és szabadon választott témák feldolgozásával lehet teljesíteni. Ehhez központilag biztosított tartalmak feldolgozását javasoljuk.

Az intézmények pedagógiai programja és helyi tanterve lehetőséget biztosíthat arra is, hogy egy-egy tématerületet átfogóan, az egyes tantárgyak tartalmaiba építve vagy tanórán kívüli tevékenységek, továbbá témnapok, témahetek, átfogó iskolai projektek vagy epochák segítségével dolgozzanak fel. Ugyanakkor módszertani szempontból – különösen a közlekedés és a biztonság szempontjából, a megfelelő normakövetés és döntéshozatali képességek kialakításához – kiemelkedően fontos, hogy ezekkel a témakörökkel a tanulók a tanév során többször is találkozzanak.

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) alapvető feladata a felső tagozatra jellemző közösségi normák és működés gyakorlatának segítése, az osztályközösség építése, az egyén és a közösség kapcsolatának mélyítése, az egyéni és csoportos felelősség tudatosítása, és ezek megéléséhez megfelelő helyzetek, minták és eszközök biztosítása a tanulók számára.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az együttműködés és a kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése. Emellett az osztályközösség vagy tanulócsoport által vállalt feladat teljesítésén keresztül a konfliktusos, együttműködési helyzetekre adott minták és reflexiók, továbbá a folyamat értékelésének eszközei is érdemi fejlesztési lehetőséget kínálnak.

A tanulás tanulása témakörben a fejlődő szemléletmód megalapozása mellett saját tanulási stílus feltárása és az egyes tanulási stílusokhoz igazodó technikák gyakorlása áll középpontban.

Az egészségfejlesztés témakörben a táplálkozás, valamint a mozgás és a gerincvédelem témái segítik a tanulók tájékozódását, a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében kiemelt hangsúllyal kell átadni a gyalogos közlekedéssel, illetve a közlekedési jelzések hierarchiájával, valamint a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatos ismereteket.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók érzelmi intelligenciájának fejlesztése a cél. A tanulók megismerik a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalmait; megismernek és elsajátítanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési módszereket.

TÉMAKÖR: Egyén és közösség

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- ismerkedés egymással és az osztály előtt álló feladatokkal,
- adminisztratív és szervezési feladatok,
- az elfogadott közösségi normák kialakítása,
- a befogadó közösség kialakítása,
- a közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában,
- az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül,
- a kommunikáció fejlesztése problémahelyzetben és az együttműködés során,
- az egyéni felelősség gyakorlása,
- kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben,
- a helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása,
- a saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- ismerkedő, bizalom- és csoportépítő játékok,
- közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás,
- kreatív tabló vagy osztályfal készítése az osztály tagjainak jellemzőivel (például névnap, hobbi),
- a normák rögzítése szerződéskötés vagy közös szabályrendszer megfogalmazásával,
- beszélgetőkör alkalmazása,
- szociometria felvétele és közös megbeszélése,

- kalendárium, osztályblog, napló készítése,
- ünnepségre műsor készítése,
- karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoporthoz, párhuzamos osztály számára),
- feladattal készítése,
- helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, a nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése),
- az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése,
- helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések az együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban,
- drámapedagógiai gyakorlatok a vitáról (például: tavi módszer, érzelemszabályozás kártyák),
- játékosított keretrendszer alkotása és alkalmazása egy-egy jelentősebb közös feladat kapcsán,
- osztálynap, -kirándulás szervezése,
- egyéni és társas reflektív gyakorlatok és játékok,
- az értékeléshez kapcsolódó feladatok és játékok,
- egyéni visszajelzések nyújtása,
- páros visszajelző gyakorlatok,
- csoportos beszélgetés,
- adminisztratív és szervezési feladatok ellátása.

TÉMAKÖR: A tanulás tanulása

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a rögzült és a fejlődésfókuszú szemléletmód közötti különbségek felismerése,
- a fejlődésfókuszú szemléletmód jellemzői,
- a hibák és a kudarc szerepe a tanulásban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- önismereti gyakorlatok és feladatok,
- életutak és vallomások feldolgozása (tudósok, sportolók, színészek) – a munkába és fejlődésbe vetett hit megnyilvánulásai és eredményei,
- tanulói gyűjtőmunka kiemelkedően eredményes személyektől elhangzott, fejlődésfókuszú szemléletmód megnyilvánulásairól,
- szemléletmód gyakorlatok: már/még kifejezések gyűjtése, értelmezése, alkalmazása,
- csoportos gyűjtőmunka a közösségben alkalmazandó, a fejlődésfókuszú szemléletmódot megerősítő, bátorító kifejezésekről, megnyilvánulásokról, majd ezek gyakorlása,
- kudarc-megküzdés gyakorlatok, szituációs játékok.

TÉMAKÖR: Egészségfejlesztés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: a mozgás és a gerincvédelem:
 - osztálytermi tartáskorrekció, a lábizom-erősítés, a térdizom-egyensúly gyakorlatok, valamint a frissítő torna gyakorlása,
 - a gerincfájdalom lényegének és a mozgás gerincvédő szerepének megértése,
 - a relaxáció,
 - a specifikus mozgások stresszoldó és agyfélteke trenírozó hatásai,
 - a figyelem és a testtudat továbbfejlesztése,
 - a digitális eszközök (pl. okostelefon, tablet) használatának gerincre gyakorolt hatása,

- a mozgás hatása a szív, az erek és a tüdő működésére, a hangulatra, valamint szerepe az ideális testsúly megőrzésében,
- az egészséges pihenés és alvás (mennyiség, minőség).
- kiemelt téma 2: a táplálkozás:
 - az étrend minőségének hozzájárulása az aktuális egészségi állapothoz (pl. vashiány, fogszuvasodás, túlsúly), hatásai az idegrendszerre (a tanulás eredményessége, a koncentráció, az iskolai teljesítmény),
 - minőségi és mennyiségi szempontok a táplálkozásban,
 - az ajánlások ismerete és étlaptervezés, a táplálkozási piramis ismerete,
 - a reggeli étkezésnek szerepe van az egészséges táplálkozásban és a helyes életvitelben, az ideális reggeli,
 - a tej, tejkészítmények és tejtermékek fontossága, a gyermeki szervezetben betöltött szerepe,
 - az élelmiszerpazarlásnak a környezetre és a gazdaságra gyakorolt hatásai, az élelmiszerhulladék csökkentése, a maradékok biztonságos felhasználása, szolidaritás azokkal, akiknek nem biztosított a mindennapi, elegendő élelem,
 - ismeretek az alapvető ételkészítési eljárásokról, elkészítési módokról (ezek egészségi, környezetvédelmi és balesetvédelmi vonatkozásairól), a konyhai higiéniről, továbbá a konyhai eszközök rendeltetésszerű és balesetmentes használatáról,
 - az étellel és italokkal terjedő fertőző betegségek említése és megelőzési lehetőségeik fontossága.
- kiemelt téma 3: a függőségek:
 - a dohányzás, a digitális függőség és a játékszenvedély kialakulásának megelőzésével kapcsolatos ismeretek.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulói prezentációk készítése és megbeszélése,
- páros munka,
- beszélgetés meghívott szakemberrel (akár online interjú formájában is),
- mozgásos gyakorlatok és feladatok (testtartást és gerinctudatosságot fejlesztő torna, tartáskorrekciós gyakorlatok),
- a helyes állás és ülés gyakorlása, osztálytermi tartásjavító vagy lábizom-erősítő gyakorlatok végzése,
- relaxációs gyakorlatok és feladatok (villámrelaxáció, csoportos relaxáció),
- a koncentrációt és ügyességet fejlesztő osztálytermi mozgásos gyakorlatok végzése,
- közösségépítő és mozgásos játékok,
- az étlap elemzése és étlap összeállítása,
- egyéni és csoportos reflexió a saját étkezési szokásokra,
- poszter (reklám) készítése a tejtermékekről, illetve a főételek tápanyag- és nyersanyag arányairól, vagy különböző ételkészítési eljárásokról csoportmunkában, majd csoportos reflexiók,
- az élelmiszerhulladékokkal kapcsolatos feladatok megoldása,
- közös ötletelés és cselekvés az élelmiszerpazarlás megszüntetésének érdekében,
- reflektív feladatok a testkép és önértékelés témájában,
- infografika elemzése irányító kérdések segítségével,
- ismerkedés az alapvető ételkészítési eljárásokkal és elkészítési módokkal, a konyhai higiéniai előírásokkal, a konyhai eszközök, felszerelések rendeltetésszerű használatával és az alapvető balesetvédelmi szabályokkal.

TÉMAKÖR: Közlekedésbiztonság

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: a gyalogos közlekedés, közösségi közlekedés,
 - a gyalogos közlekedés alapvető szabályai,
 - közlekedés rollerrel, illetve e-rollerrel,
 - a közösségi közlekedés alapvető szabályai.
- kiemelt téma 2: a kerékpáros közlekedés alapvető szabályai (jelzőtáblák, útburkolati jelek, jelzőlámpák stb. – a Közlekedő kisokos alapján),
- a közlekedési szabályok és viselkedési elvárások betartásának elfogadtatása,
- a baleset-megelőzés módjai és eszközei, a segítségnyújtás lehetőségei és korlátai,
- az utasbiztonsági rendszerek megfelelő használata személygépjárműben utazva,
- az érzékelési és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe,
- a mobileszközök használatának kockázatai a közlekedés során,
- a felelősség kérdése – mit tehetek a magam és mások biztonsága érdekében.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- ismerkedés a közlekedés különböző módjaival és eszközeivel,
- a közlekedéssel összefüggő jelek és jelzések értelmezése, az általuk közvetített információk feldolgozása páros munkában,
- a baleseti veszélyek és a biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása csoportmunkában,
- a 112-es segélyhívó megismerése, mikor kell/szabad hívni, a hívásakor felmerülő kérdések,
- szituációk elemzése több résztvevő szempontjából,
- interaktív vetélkedők, versenyek kollaboratív felületek felhasználásával, összekötve gyakorlati és szituációs feladatokkal (például a BringaSuli alapján),
- a közlekedés és az egészségmegőrzés kapcsolatának felismertetése esetelemzéssel,
- a kész közös anyagok feldolgozása.

TÉMAKÖR: Alkalmazkodás és biztonság

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a közösségi normák kialakítása,
- az érzelmi intelligencia fogalmának megismerése, az érzelem-felismerés és -kifejezés gyakorlása,
- a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalma,
- a konfliktuskezelési módszerek megismerése és elsajátítása,
- javaslat: a külső és belső különbözőségek elfogadása, a sztereotípiák, a kirekesztés jellemzői
- az asszertív kommunikáció megismerése,
- a stresszkezelési stratégiák megismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- páros munka,
- csoportmunka,
- szerepjáték, drámajáték,
- kérdőívek, tesztek kitöltése,
- szituációs gyakorlatok,
- naplózás, egyéni reflektív feladat,
- filmek (kisfilmek, filmrészletek) megtekintése és feldolgozása,
- osztályszabályzat készítése,
- vendégelőadók meghívása.

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) célja a korábbiakban megkezdett közösségépítő és egyéni fejlesztő munka folytatása és bővítése, továbbá a felkészítés a továbbtanulásra.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az életpálya-tervezés és az azt megalapozó önismereti és pályaorientációs munka. Emellett a befogadó közösség gazdagítása, a helyi és a nemzeti hagyományok ápolása, az együttműködéshez szükséges személyes és személyközi készségek fejlesztése kerül előtérbe.

A tanulás tanulása témakörben a kudarcélmény feldolgozási módjai, a megküzdési stratégiák és a fejlődő szemléletmód továbbépítése mellett a saját tanulási stratégiák megalapozására is sor kerül, amelyek a későbbi sikeres továbbtanulást és vizsgázást is segítik.

Az egészségfejlesztés témakörben a káros szenvedélyek és az egészségügyi szolgáltatások témái segítik a tanulók tájékozódását és a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében a kerékpáros közlekedésre és a közlekedés komplex rendszerként való értelmezésére szükséges helyezni a hangsúlyt.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók megismerik a bántalmazás offline és online típusait és szerepeit. A tanulók megismerik a segítő szakemberek munkáját.

TÉMAKÖR: Egyén és közösség

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- életpálya-tervezés és tanácsadás,
- továbbtanulási tájékoztató és tanácsadás,
- adminisztratív és szervezési feladatok,
- az elfogadott közösségi normák következetes gyakorlása,
- befogadó közösség építése,
- a közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában,
- az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül,
- az egyéni felelősség gyakorlása,
- kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben,
- a helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása,
- saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- az életpálya-tervező oldalak alkalmazása,
- az Oktatási Hivatal Pályaorientációs Mérő- és Támogatóeszköz (POM) használata,
- az egyéni készség- és képességmérő tesztek alkalmazása és megbeszélése,
- önismereti tesztek kitöltése és értékelése,
- „élő könyvtár” szervezése különféle szakmacsoportok képviselőivel vagy életpálya-tanácsadó szakemberekkel,
- tanulói kiselőadások az egyes szakmacsoportokról,
- a továbbtanulási lehetőségek és tanulási utak közös feltérképezése,
- egyéni és csoportos tanácsadás a továbbtanulásról,
- részvétel pályaorientációs programokon (például: Lányok Napja, Együtt a Jövő Mémnökeiért Szövetség interaktív gyárlátogatás, helyi vállalatok és középiskolák meglátogatása),

- a jövőbeli távlatos gondolkodást fejlesztő játékok alkalmazása,
- a jövőképről tanulói (vezetett vagy szabad) alkotó egyéni vagy csoportos munka,
- bizalom- és csoportépítő játékok,
- közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás,
- kreatív tabló vagy az osztályfal bővítése,
- szociometria felvétele és közös megbeszélése,
- kalendárium, osztályblog, napló készítése,
- normaszegés esetén tanulói mediáció alkalmazása,
- a csoportnormákra reflexió nyújtása, a normák esetleges közös felülvizsgálata,
- a normák rögzítése szerződéskötés vagy a közös szabályrendszer megfogalmazásával,
- beszélgetőkör alkalmazása,
- ünnepségre műsor készítése,
- karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoportok, a párhuzamos osztály számára),
- feladatfal készítése,
- helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése),
- az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése,
- helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban,
- drámapedagógiai gyakorlatok a vitáról (például: tavi módszer, érzelemszabályozás kártyák),
- játékosított keretrendszer alkotása és alkalmazása egy-egy jelentősebb közös feladat kapcsán,
- osztálynap, -kirándulás szervezése,
- az értékeléshez kapcsolódó tevékenységek,
- egyéni visszajelzések nyújtása,
- páros visszajelző gyakorlatok,
- csoportos beszélgetés,
- az adminisztratív és szervezési feladatok ellátása.

TÉMAKÖR: A tanulás tanulása

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a rögzült és fejlődésfókuszú szemléletmód megjelenési formáinak felismerése mások megnyilvánulásai-ban és a saját életben,
- a fejlődésfókuszú szemléletmód gyakorlásának módjai,
- a kudarcckerülés veszélyei és a kudarcral kapcsolatos megküzdés módjai,
- tanulási stratégiák és szerepük a folyamatos tanulásban és a vizsgára készüléskben,
- a vizsgára vagy versenyre készülésk legfontosabb feladatai,
- tervezési módszerek (például SMART célok kitűzése).

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a kitartó munka szerepe a tudományos vagy technikai felfedezésekbekben – esettanulmányok feldolgozása,
- a tudomány, a művészetek vagy az ipar területéről ismert kudarcrtörténetek feldolgozása,
- idézetek gyűjtése a kudarcról és a sikerről,
- a kudarcrtűrés-képességet fejlesztő, illetve a kudarc értelmezését és kezelését segítő játékok (például siker vagy kudarc gyakorlat),
- tanulási stratégiák kipróbálása, majd vezetett reflexió ezek egyéni eredményességéről,
- a kipróbált tanulási technikák és stratégiák alapján saját tanulási stratégia készítése egyéni munkában,
- SMART cél kitűzése egyénileg, majd beszámoló a közösség számára.

TÉMAKÖR: Egészségfejlesztés

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: az egészségügyi szolgáltatások:
 - a betegség az egészség pillanatnyi vagy tartós hiánya,
 - a háziorvosi ellátás igénybevételének feltételei, az egyes szakrendelések igénybevételének feltételei,
 - a fertőző betegségek hatásai,
 - a hepatitisz B és a HPV betegségek jellemzői, terjedési útjai, a megelőzési módjai, az ingyenes HPV elleni védőoltás jelentősége, a fertőzések terjedési útjai,
 - az immunrendszer tudatos felkészítése a kórokozók ellen,
 - az életveszélyes állapotok felismerése és a laikus ellátás alapjai,
 - az olyan súlyos állapotok felismerése, amikor mentő/ügyelet/háziorvosi ellátás szükséges – a kapcsolódó teendők megismerése,
 - a leggyakoribb balesetek és a baleset-megelőzés alapjai,
 - a laikus elsősegélynyújtás alapjai.
- kiemelt téma 2: a káros szenvedélyek:
 - az alkohol testre és lélekre gyakorolt hatásai, a kulturált alkoholfogyasztás fogalma és jellemzői, a nagyívás és rohamívás fogalma, az ittasság/részegség/alkoholmérgezés fogalma, valamint az alkohol és energiatartalmú italok együttes fogyasztásának hatásai,
 - a kábítószerekkel és illegális szerekkel kapcsolatos alap- és jogi ismeretek,
 - a drogok testre és lélekre gyakorolt egészségi hatásainak megértése, valamint a szerfogyasztással kapcsolatos „tolerancia” fogalma,
 - a digitális függőség és a játékszenvedély káros hatásainak megvitatása,
 - az egészségkockázat és a személyes felelősség a drogfogyasztás tükrében, majd ennek tudatában a megfelelő döntések megalapozása,
 - a tanulók megküzdési és elutasítási stratégiájának fejlesztése, a „nem fogyasztás” mint követendő minta kialakítása,
 - a droghasználat miatt kialakult egészségi (lelki, testi) következmények,
 - a káros szenvedélyek témájában tanult szakkifejezések alkalmazása, a témával kapcsolatos fogalmakhoz példák társítása, a káros szenvedélyek kapcsán holisztikus szemlélet elsajátítása,
 - a dohányzás, a dohánytermékek, az új típusú elektronikus cigaretták fogyasztásának egészségi hatásai.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kooperatív csoportmunkában információk gyűjtése és rendszerezése,
- szituációs játékok, helyzetgyakorlatok és szerepjátékok,
- önismereti és kooperációs gyakorlatok,
- beszélgetés meghívott szakemberrel (akár online interjú formájában is),
- páros gyakorlatok elsősegélynyújtás témakörben,
- rendhagyó óra szervezése az elsősegélynyújtás oktatására,
- az alkoholbevitellel kapcsolatos adatok értelmezése online alkalmazások segítségével,
- reflektív gyakorlatok,
- kisfilm megtekintése és csoportos beszélgetés,
- beszélgetés a védőoltásokról egészségügyi szakember bevonásával,
- dokumentumfilm megtekintése a védőoltásokról,
- az alkoholfogyasztás mintáinak közös megbeszélése,
- a segélykérés módjainak megbeszélése, a segélyhívás gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül,
- teendőlista készítése allergiás reakció, allergiás roham, alkoholmérgezés eseteiben,

- a szerhasználattal kapcsolatos visszautasítási stratégiák megbeszélése és gyakorlása helyzetgyakorlatokban vagy akváriumgyakorlatokban,
- a káros szenvedélyek témakörben szókincsbővítés, a szerhasználattal kapcsolatos legfontosabb szakkifejezések és fogalmak megismerése,
- a rendőrségi program (Telefontanú) és a segélyhívó telefonszámok megismerése, a használat gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül.

TÉMAKÖR: Közlekedésbiztonság

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- kiemelt téma 1: közlekedés kerékpárral és rollerrel,
- kiemelt téma 2: a közlekedés mint komplex rendszer,
- a láthatóság fontossága a közlekedésben (gyalogosként, kerékpárosként, rolleren),
- a városi, közúti, vízi és légi közlekedés hasonló és különböző vonásainak megismerése,
- útvonaltervezés kerékpárral és közösségi közlekedési eszközökkel: különböző térképek, alkalmazások bemutatása, megismerése,
- az útviszonyokból és a látási viszonyokból eredő problémahelyzetek és megoldásuk (pl. jég),
- a közlekedés során felmerülő etikai dilemmák, konfliktushelyzetek.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a kerékpár karbantartási feladatainak összegyűjtése önálló információszerzéssel,
- a biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése szituációs gyakorlatok során (tantermen kívüli foglalkozás keretében),
- útvonalterv készítése kerékpártúrához digitális eszközök használatával,
- kockázatvállalás a közlekedésben – vagányság, kihívás, nemet mondás – esetfeldolgozás, csoportmunka,
- döntések és lélekjelenlét – szituációs gyakorlatok, játékos feladatok,
- cselekvőképes tudás, magabiztos közlekedési tudás és helyes morál kialakítása,
- a közlekedés során kialakuló konfliktusok megoldása, kommunikációs és szituációs gyakorlatok.

TÉMAKÖR: Alkalmazkodás és biztonság

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- a közösségi normák kialakítása,
- közösségfejlesztés, az önértékelés fejlesztése, normatívák kidolgozása, a közösségi értékrend elfogadása (a másik nézőpontja), a közösségromboló és – építő magatartások felismerése,
- az agresszió megnyilvánulási formáinak megismerése,
- a bántalmazás típusainak, tereinek, szerepeinek felismerése,
- a cyberbullying típusainak megismerése, a netikett elsajátítása,
- a resztoratív sérelemkezelő módszerek alkalmazása,
- a vitakészség fejlesztése,
- az iskolapszichológus tevékenységének és más segítő szolgáltatásoknak a megismerése (pl. Kék Vonal),
- a bizalmi személy szerepe,
- a bullying szereplőinek (elkövető, áldozat, környezet) motivációja, felelőssége,
- jelzés vagy árulkodás,
- érzékenyítés – az egyéni és közös felelősség, a környezet szerepe,
- megoldási lehetőségek offline és online bullying esetén, a segítség lehetséges módjai, forrásai.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- páros munka,
- prezentáció készítése digitális és kollaboratív felületen,
- digitális történetmesélés,
- digitális bemutatók, látványos elemek, kisfilmek készítése és feltöltése,
- szakember meghívása a tapasztalati tanulás támogatásához,
- csoportmunka,
- szerepjáték, drámajáték,
- kérdőívek, tesztek kitöltése,
- szituációs gyakorlatok,
- prevenció médiatár kisfilmjeihez tartozó tanóra megtartása,
- esetfeldolgozás – csoportmunka.

2. melléklet:

Fejlesztő program a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók speciális fejlesztéséhez

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: SNI tanuló az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

„a, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,

a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,

b, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd;”

(1993. évi LXXIX. sz. tv.121.§ 29.)

A **sajátos nevelési igényű tanulók** iskolai nevelését és oktatását végző iskola helyi tantervét az iskolatípusra kiadott - választható - kerettantervek és a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet 2. számú mellékleteként kiadott **Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében** foglaltak figyelembevételével készíti el, illetve fogadja el.

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátását az iskolánk az alapító okirata alapján és a (1993. évi LXXIX. sz. tv.121.§ 29.) szerint látja el, amennyiben azok a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhetők, oktathatók. A sajátos nevelési igényű tanulók a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján a szülő írásos kérelmére az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Felzárkóztatásukat a többiekhez egyéni foglalkozás keretében segíti elő. Számukra, amennyiben szükséges, hosszabb időt biztosítunk az írásbeli beszámolókra a javítóvizsgákon. Szükség esetén az írásbeli beszámoló, szóbeli beszámolóval, a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását engedélyezi.

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolánk a helyi pedagógiai program kialakításakor figyelembe veszi.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Helyzetkép

Intézményünkben integráltan tanulnak a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra visszavezethető/vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók.

1. A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavaraiiban, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együttjáró részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékoság körébe sorolhatók.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek - az egészen enyhe eltérésektől az érthetetlen beszédig - minden változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs nehézségek miatt különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékoság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ. (Irányelv 2/2005. OM rendelet)

Alapelveink

A beszéd fogyatékoság, mint sajátos nevelési igény a tanuló életkori sajátosságainak módosulásával, valamint a tanuláshoz szükséges képességek részleges kiesésével, fejletlenségével járhat együtt. Éppen ezért pedagógiai munkánk során a személyiségfejlesztést egységes, komplex feladatként kezeljük és a nevelés-oktatás egész folyamatában az egyéni gyermeki sajátosságokból, a beszéd fogyatékos-ságból adódó előnytelen különbségek csökkentésére, rehabilitációjára/rehabilitációjára törekszünk.

Elveinket tükrözi, hogy a beszéd fogyatékos tanulók számára szükséges kompetenciákat, és az állapotuknak megfelelő műveltséget kínálunk a tanulóknak rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedés érdekében.

Feladataink

- az egyéni fejlődési adottságokhoz, a beszéd fogyatékoság típusához, súlyosságához igazított terápiás eljárások (habilitáció/rehabilitáció) alkalmazása a különböző pedagógiai szintereken,
- speciális tantervek, tankönyvek, tanulmányi segédletek alkalmazása,
- a tanítás-tanulás egész folyamatát átölelő differenciált tanulásszervezési formák, megoldások alkalmazása,
- az egyes tartalmak módosításának, elhagyásának, egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetősége,

- Differenciálni kell a kitűzött célokat az egyén adottságai és fejlődési üteme függvényében. Pl. a megkésett beszédfejlődésű tanulók olvasási, írási és szövegértési minőségben hátrébb vannak, mint a többségi tanulók. Adott idő alatt kevesebbet és mást olvassanak el, dolgozzanak fel, mint a többiek, vagy csoportban közösen oldják meg (1 olvas, 1 ír, 1 válaszol, 1 rajzol, 1 képeket azonosít hozzá).
- a nevelés-oktatás és fejlesztés hosszabb időkeretek közötti megvalósulásának lehetősége,
- a tanuló eseti, átmeneti vagy tartós mentesítése a követelmények teljesítése, illetve a minősítések alól, a szakértői bizottság szakvéleménye alapján,
- a pedagógusok, szülők és a gyermekek közösségének felkészítése a beszéd fogyatékos tanulók fogadására

Fejlesztés területei:

- Személyiségfejlesztés-kommunikáció
- Anyanyelvi fejlesztés
- Művészetek, testnevelés és sport

A beszédészlelés és beszédmegértés zavara

A beszéd-feldolgozási folyamat zavaráról akkor beszélünk, ha az elhangzott közlések azonosítása korlátozott, nem pontos, megértésük bizonytalan, akadályozott, az értelmezés kérdéses, gátolt. Nagyon súlyos a zavar, ha a beszédfeldolgozás a gyermek, tanuló biológiai életkorához képest több mint 3 év, és a beszédfeldolgozás összes részfolyamatát érinti.

A terápia célja:

Az elmaradott, illetőleg zavart beszédmegértés korrekciója, azaz az életkornak megfelelő folyamatműködés kialakítása, a következményes problémák csökkentése, megszüntetése.

A fejlesztés menetét meghatározó tényezők: az életkor, a beszédprodukciónak, a beszédészlelési és beszédmegértési zavar mértéke, a következményes problémák jelenléte és mértéke (olvasási, helyesírási nehézségek).

A rehabilitációs tevékenység GMP-diagnosztikára épül. Tartalma célzott beszélgetések és célzott verbális feladatok megoldása egyénileg, illetve kiscsoportban.

Megkésett/akadályozott beszédfejlődés

Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszédfejlődése elmarad a megfelelő beszéd szinttől.

A terápia célja:

A nyelvi közlés többszintű összetevőjének (szókincs, helyes ejtés, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:

- a beszédre irányuló figyelem fejlesztése,
- a mozgások speciális fejlesztése,
- az aktív és a passzív szókincs bővítése,
- a beszédészlelés és megértés fejlesztése,
- a prognosztizálható olvasás-/írásvizsgák megelőzése.

2. Pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott tanuló

Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarok háttérében részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar kialakulatlansága vagy fejletlensége áll fenn.

- a) Részképességzavar: az iskolai teljesítmények-elsősorban az alapvető eszköztudás /írás, olvasás, számolás/ - elsajátításának nehézségei.
- b) Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar, figyelemzavar: az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

Ezek a tanulók érzékenyebbek az időjárás változására, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozást, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepciós bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

- a) A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet-együttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképességzavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.
- b) A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Míg a részképességzavarok gyakran ép érzékszervek esetén is az érzékszervi fogyatékoság (gyengénlátás, enyhe nagyothallás) látszatát kelthetik, addig a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a tanulók általánosan gyenge képességűnek, értelmi fogyatékosnak tűnhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,

- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Pszichés fejlődés zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott tanulók fejlesztése

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- a kudarcűrő képesség növelése,
- az önállóságra nevelés.

Diszlexia, diszgráfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozik, intelligenciaszinttől független olvasási, helyesírási gyengeség. Háttérben idegrendszeri sérülési, organikus eltérési, érési késése, működési zavar, örökletesség, lelki és környezeti ok áll.

Ezeknek a tanulónak differenciáltan az aktív szókincse és gyenge az emlékezete.

Nehezen alakul ki hang-betű kapcsolat, gyakori a betűtévesztés az olvasás során. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Gyenge a szövegértése.

Diszgráfia esetén nehezen tanul meg írni. Az írómozgás egyenetlen, lendülete és ritmusa töredezett, fáradékonyabb.

Fejlesztési feladat:

- látás, hallás, mozgás koordinálása
- olvasás, írás tanítása lassított tempóban, hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel
- élő idegen nyelv oktatása során problémájának figyelembevétele.

Fejlesztés területei:

- az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében
- a tanuló viselkedésének megismerése siker vagy kudarc esetén – ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése
- másokkal való együttműködés elsajátítása
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel
- fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása
- szociális-emocionális képességfejlesztés (társas kompetencia)

Diszkalkulia

Diszkalkuliának tekintjük azokat a matematikatanulási zavarokat, amelyek megfelelő intelligenciaszint mellett a matematika bármely témakörének tanulásakor rendszeresen ismétlődő eredménytelenségben, vagy tartósan alacsony szintű teljesítményben nyilvánul meg.

A számolási hibák formái:

1. percepciós-észlelési

2. numerikus számfeldolgozási:

- számjegy-és helyiértéki
- matematikai törvények és szabályok ismeretének és/vagy alkalmazásának hibái
- modilitásrendszerek közötti átviteli akadályozottság
- speciális hibák

- szöveges feladat megoldásának zavara

Fejlesztés területei:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- a testséma kialakítása
- számemlékezet fejlesztése
- a téri relációk biztonsága
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása
- a szerialitás erősítése
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, a vizuális megerősítés
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása alkalmazása
- motiváció felkeltése

3. Kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önértékesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Figyelemzavar

- Nem figyel a részletekre, az iskolai feladatokban figyelmetlenségre utaló hibákat vét
- Nehezeére esik figyelmét fenntartani mind a feladatokban, mind a játékokban
- Gyakran nem követi az utasításokat, nem fejezi be az iskolai feladatokat
- Nehézségei vannak a feladatainak a megszervezésében
- Nem szereti, megkerüli, megtagadja azokat a feladatoknak az elvégzését, amelyek tartós szellemi erőfeszítést igényelnek (házi feladat, iskolai munka)
- Gyakran elveszti az iskolai munkához szükséges dolgokat
- Figyelme könnyen elterelődik

Hiperaktivitás

- Matat kezével, lábával, fészkelődik az ülésen
- Gyakran felugrál a helyéről az iskolában
- Össze-vissza rohangál
- Nem tud csendesen játszani
- Állandó mozgásban van
- Sokat beszél

Feladatok az SNI tanulókkal kapcsolatban

Minden tanév elején a szakértői bizottság szakvéleményének elemzése és a tanuló megfigyelése alapján történik a rehabilitációs foglalkozások megszervezése. Ez mindig team munkában történik. Az integrált nevelés csak a különböző szakemberek tervezett és tudatos együttműködése keretében lehet eredményes (intézményvezető, osztályfőnök, szaktanár, fejlesztő pedagógus, Belvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálat gyógypedagógusa, logopédusa, egyéb adekvát szakemberek).

Az egyéni fejlesztési tervek kidolgozása is közösen készül. A megvalósításban mindenki a maga kompetenciája szerint vesz részt. A rehabilitációs óra megtartása gyógypedagógusi kompetencia.

Az egyéni fejlődési lap vezetése kötelező.

A fejlődés figyelemmel kísérése folyamatos. A fejlesztési terv szükség szerint módosítható. Félévkor és tanév végén az elért eredmények megbeszélése a szülő bevonásával történik.

A rehabilitációs órák számát általában a szakértői vélemény írja elő. Ennek a hiányában a Ktv. 52.§ (6) – ban előírt óraszám az iránymutató (adott évfolyamra kötelezően előírt óraszám alapján)

Kapcsolattartás a Beszédvizsgáló Országos Szakértő és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központjával, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központtal, a Belvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálattal, a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Feltételek

1.) Személyi feltételek:

A személyi feltételeket a fejlesztő pedagóguson kívül a Belvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálat utazó szakemberhálózat keretén belül biztosítja a következő szakembereket:

- pszichológus kapcsolattartó
- gyógypedagógus

Az iskolánk fejlesztő pedagógusainak feladata a tanítók, tanárok és a tanulást segítő szakemberek munkájának koordinálása, a fejlesztő munkában való aktív részvétel

2. Tárgyi feltételek

- fejlesztő szoba - „Észpörgető kuckó”
- fejlesztő és terápiás eszközök
- fejlesztő játékok
- számítógép, számítógépes programok
- szakkönyvek, szakfolyóiratok

Az SNI tanulók sikeres integrációjához elengedhetetlen az oktatás-nevelés minden területét átfogó differenciálás.

Differenciálás megjelenik:

1. Segítségadás módjában, idejében, az alkalmazott módszerekben, közvetítési módban
2. Tananyag tartalmában
3. Óraszervezésben
4. Tanítási-tanulási ütemben
5. Célokban
6. Számonkérés, értékelés módjában, típusában

Integráció-inklúzió

Az integráció-együttnevelés- során a hangsúly az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a közös tanuláson és a kölcsönös kommunikáción van.

Célunk az inkluzív iskola, mely minden gyermek felé befogadó, és ennek a szemléletnek a következménye az együttnevelés.

- Változatos módszerek és óravezetés
- Differenciáló, önértékelésre is alapozó pedagógia
- Gondok esetén a pedagógusnak kell változtatni
- A gyógypedagógus partner a megoldásban
- Szemléletváltás a teljes tantestületben
- Tanítási stílus az együttműködő tanulás, csoport- és pármunka

A differenciálás az a folyamat, mely során a pedagógus-függetlenül attól, hogy van-e az osztályában sajátos nevelési igényű tanuló, vagy nincs- a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítja.

3. melléklet

Fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavart mutató tanulók fejlesztéséhez

A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavart a nevelési tanácsadó állapítja meg. Szakvéleményében megjelöli a fejlesztendő területeket is.

A fejlesztés célja

A BTM zavart mutató tanulók fejlesztésének célja, hogy a tanulók képessé váljanak az általános iskolai követelmények elsajátítására a nevelés-oktatás terén. A fejlesztés kiterjed

a tanuló egész személyiségére. Figyelembe veszi a tanuló egyéni jellemzőit, készségeit, képességeit.

A zavart a különböző részképességek elmaradása, fejletlensége okozza. A fejlesztés az alapképességek mentén történik, lehetővé téve az olvasás, írás, számolás készségszintű elsajátítását.

Az alapidokumentumokban megfogalmazott fejlesztési feladatok a BTM zavart mutató tanulókra is érvényesek.

A fejlesztő tevékenység területei

Testsémafejlesztés, téri-, időbeli tájékozódás fejlesztése

- térészlelés
- oldaliság(bal-jobb)
- irányok
- tájékozódás saját testen, térben, síkban
- relációs szókincs

Mozgásfejlesztés

Nagymozgások: természetes mozgások (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás)

Finommozgások: szem-kéz koordináció, szemmozgások (fixálás-követés), kéz-ujjak (helyes ceruzafogás)

Percepció fejlesztése

- vizuális
- auditív
- taktilis

Emlékezet fejlesztése

- rövid távú. hosszú távú
- vizuális, auditív

Figyelem fejlesztése

- terjedelme
- koncentráció

Gondolkodás fejlesztése

- ok-okozati összefüggések felismerése
- problémamegoldó gondolkodás

Beszédfejlesztés

- beszédszervek mozgásának tudatosítása
- szókincsbővítés

Énkép, önismeret fejlesztése, önbizalom növelése

Alapelvek a fejlesztő munkában

- A tanuló egyéni fejlettségéhez, sajátosságaihoz való alkalmazkodás
- Fokozatosság
- Szemléletesség, cselekedtetés
- Változatos tevékenységformák
- Elfogadó légkör
- Játékba ágyazott fejlesztés
- Komplexitás
- Rendszeresség
- Differenciálás

Általános feladatok

A tanév első hónapja a megfigyelések, vizsgálatok, csoportalakítások, órarend kialakításának ideje. Ez mindig team-munkában történik. A team tagjai a fejlesztő pedagógusok, a logopédusok, a pszichológusok kibővítve a pedagógusokkal.

A munkamegosztást a szakmai kompetenciák határozzák meg. A nevelési tanácsadó szakvéleményét közösen beszéljük meg. A fejlesztéshez ez adja az alapot. Ezt egészíti ki az iskolában történő megfigyelés, vizsgálati eredmény.

A fejlesztést mindenki a maga területén valósítja meg. Mindenkinek megvan a saját feladatköre a tevékenységben, melyet a team jelöl ki és koordinál.

A foglalkozások minimuma heti 2x1 tanóra, szükség esetén emelhető. A foglalkozások minden évfolyamon szerveződnek. A csoportlétszámok az öt főt nem haladhatják meg, de egyéni fejlesztés is szervezhető. A csoportkialakításban a fő szempont az azonos, vagy hasonló probléma.

Foglalkozásokon képességfejlesztés történik, amely mindig adott ismeretekkel történik. Ez nem jelenti az adott osztályfoknak megfelelő tananyagot, hanem a meglévő ismeretekről való továbblépést.

Kapcsolattartás a nevelési tanácsadóval.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését segítő tevékenységi formák:

1. Fontos szerepet szánunk a megelőzésnek, melynek alapja a megfelelő iskolai légkör (szerezteteljes, vidám, elfogadó). Törekedni kell a nyugodt, kiegyensúlyozott, határozott, következetes, kiszámítható nevelői magatartásra.
2. Pozitív tulajdonságok, képességek felkutatása, továbbfejlesztése, ezek elismerése. A biztatás legyen viselkedésünk alapelve.
3. Közös, kedvelt tevékenységek szervezése. Az öröm, a játék fontosságának kiemelése. Tanórán kívüli foglalkozások: sportverseny, diákkörök, diáknap, jeles nap.
4. A tanulók sikerélményéhez juttatása.

5. A másság elfogadása, a problémákkal való bánás megtanulása.
6. A demokratikus fegyelmezés megtanulása. A pedagógiai munkakultúra folyamatos önértékeléssel, szüntelen megoldáskereséssel célirányosan fejleszthető.
7. Felzárkóztató iskolai tevékenység a gondozás területén a rászoruló tanulók részére (kis létszámú osztály).
8. A bukás miatt többször közösséget váltó, iskolai kötődéssel nem rendelkező gyerekekre külön odafigyelés, egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés, fejlesztési terv alapján, differenciálás alkalmazása.
9. Meg kell tanítanunk a gyerekeket arra, hogy célirányosan tervezzenek, szervezzenek, szabályokat alkossanak, elfogadjanak és betartsanak. A logikus következmények megértése segítségükre lehet különleges viselkedésmódok korrigálásában.
10. A tanulóiban levő feszültség oldása drámapedagógiai módszerekkel. Az önérvényesítés lényegének megtanítása, hogy saját szükségleteinket és vágyainkat ki tudjuk elégíteni anélkül, hogy ezzel másoknak ártanánk.
11. A magatartás szempontjából problémás tanulókat egymástól távol ültetjük.

Feltételek

Személyi feltételek:

- fejlesztő pedagógus
- pedagógiai asszisztensek
- osztályfőnökök
- a Belvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálat szakemberei

Tárgyi feltételek

- Észpörgető kuckó
- fejlesztő eszközök (vásárolt és saját készítésűek)
- számítógépek, programok
- szak-, és segédkönyvek

Értékelés

Az értékelés folyamatos a foglalkozások során. Mindig az adott tevékenységre, eredményre vonatkozik. A saját fejlődést mutatja. Mindig pozitív, segítő, nem minősít.

Ajánlás a pedagógusok számára a BTM tanulók megsegítésére

- Egyéni elbírálás (önmagához mért teljesítmény alapján)
- Gyakoribb ellenőrzésre szorul (pl. felírta-e a házi feladatot)
- Szóbeli magyarázat kiegészítése írott szöveg feldolgozásával
- Tananyag nyomtatott vázlatának biztosítása
- Segédeszközök használatának megengedése (számológép, szorzótábla, ábécé)
- Szóbeli vagy írásbeli számonkérés elsőbbsége adott tanulóra vonatkozóan
- Szükség esetén a feladat felolvasása
- Számítógép használatának engedélyezése egyes feladatok megoldásában (digitális kompetencia)

- Differenciált óraszervezés
- Elfogadás, empátia (szociális kompetencia)

A beilleszkedési, magatartási zavarral kapcsolatos tevékenységünk eredményességét jelzi:

1. Ha az érintett tanuló:
2. huzamosabb ideig súlyosabb konfliktusok nélkül tanul a közösségben,
3. többnyire elfogadja és betartja a szabályokat
4. együttműködik tanáraival, társaival.
5. Az osztályközösség elfogadja a másságot, befolyásolja és segíti a problémás tanulót.
6. Ha a kiváltó okot az iskolai közösség szolgáltatja, az ok feltárásával és megszüntetésével orvosolt a probléma.
7. Ha iskolánk nevelőközösségének az a többségi véleménye, hogy gyermekeink magatartása, viselkedése összességében javult. (Pl.: türelem, tolerancia, udvariasság stb. figyelhető meg => kevesebb a durvaság, a verekedés, a trágár beszéd.)

Célunk:

- minden gyerek számára biztosítani a hasznos, ugyanakkor boldog iskolai életet,
- megtalálni azokat a tevékenységeket, minden tanulónk számára, amelyben sikerrel bontakoztathatják ki képességeiket,
- az alkalmazkodás és tolerancia egyensúlyának megteremtése a mindennapokban.
- olyan átlátható rendszer fenntartása, melyben nyomon követhető minden fejlesztendő gyermek „útja”, intézményen belül, és más tanulást segítő intézményekben.

Ezen célok megvalósításához feladataink a következők:

- Minden pedagógus ismerje meg a részképesség-zavarok tünet-együttesét.
- A minél előbbi felismerés érdekében minden első osztályunkba bekerült gyereket szűr a fejlesztő pedagógus. A DIFER mérést alkalmazva tárja fel az első osztályos gyermekek iskolakezdéshez szükséges kompetenciáinak szintjét. A DIFER kontroll minden tanév végén megtörténik a tanév során fejlesztett első osztályos gyermekeknél.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a Szakértői Rehabilitációs Bizottság és a Nevelési Tanácsadó szakvéleményeire, terápiás javaslataira
- A fejlesztő pedagógus – ezen felül - óralátogatás keretében ismerkedik meg elsőseinkkel, a mérés és a megfigyelés együttesen adja a fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyerekek névsorát.
- A fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján történik
- A később felszínre kerülő problémás eseteket az oktatást segítő intézményekkel (Belvárosi Pedagógiai Szak- és Szakmai Szolgálat) történő folyamatos team-munka keretében a fejlesztő pedagógus koordinálja. Legfontosabb cél, hogy ne maradjon kezeletlen probléma.
- Mindezek mellett még szükséges:
- egyéni képességeikhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- tanulási technikák elsajátítása, az otthoni tanulás segítése,
- egyéni, illetve csoportos foglalkoztatások szaktárgyi korrepetálások keretében,

- egyéni, illetve csoportos foglalkozások napközis foglalkozások keretében, az iskolai könyvtár használata,
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, gyakorlati tanácsadás, tájékoztatás a gyerek fejlődéséről,
- az önbizalom, önértékelés növelése közösségi nevelés órákon, szakórákon,
- kommunikációs készségek fejlesztése tanórákon, fejlesztő foglalkozásokon,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulóink esetében is célunk értékeiknek feltárása, a meglévők erősítése, s ezek felhasználása részképesség-gyengeségeiknek fejlesztésénél,
- segítjük, hogy élhessenek a törvény adta lehetőségeikkel (osztályozás-értékelés alóli felmentés, egyéni haladási tempó biztosítása stb.)
- pályaválasztásukat segítjük, a legmegfelelőbb továbbtanulási forma megtalálásával.

Speciális segítő programjaink a következők:

- Logopédiai szűrés és foglalkozás tanév elején a Belvárosi Beszédjavító szakembereinek segítségével (beszédhiba, beszédmegértés, dislexia),
- Fejlesztő foglalkozás magatartás- és tanulászavaros tanulóinknak (discalculia, disgraphia, figyelemzavar... stb.).

4. melléklet:

A Hild József Általános Iskola fejlesztőpedagógiai programja

*„Az egész a nem tökéletes, hanem teljes
(C.G. Jung)*

1. MISSZIÓ

A Hild József Általános Iskolában a 2003/2004. tanévtől beinduló fejlesztőmunka olyan tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek oktatását- nevelését vállalta fel, akiknek speciális nevelési igényét csakis a mindennapos oktatáshoz szorosan kapcsolódó komplex fejlesztés igényelheti ki. További célja, hogy az intenzív prevenció és rehabilitáció a tanulók mihamarabb, a fejlesztő pedagógus segítségével nélkül tanuljanak tovább.

2. A FEJLESZTÉS CÉLRENDSZERE

A fejlesztés célja, hogy a nálunk tanuló tanulási kudarcnak kitett gyermekek

- képesek legyenek elsajátítani a kultúra leglényegesebb elemeit
- szellemi és fizikai tehetségét és képességeit a lehető leghamarabb, az optimális határig fejlesszük ki
- az intenzív fejlesztés eredményeképpen eleget tudjanak tenni az alapműveltségi követelményeknek
- hosszabb távlatban képessé váljanak a továbbtanulásra, szakképzésre
- a harmonikus személyiség kialakulásához szükséges feltételeket teremtsünk meg
- az optimális fejlesztéshez szükséges szegregált körülményeket a legrövidebb időre csökkentsük, ezáltal lehetőséget biztosítva számukra a mihamarabbi integrált oktatásra.

3. A FEJLESZTÉS IDEJE, JELLEMZŐI, RENDJE

A tanulási zavar állapot, mely olyan gyermekeknél fordul elő, akik átlagos, vagy átlag alatti intelligenciával rendelkeznek, és mindenekelőtt az jellemző rájuk, hogy a tanulás egy részterületén életkorukhoz képest jelentős az elmaradásuk.

Ezek:

- beszéd- és beszédmegértés
- figyelem, koncentráció
- gondolkodás
- magatartás
- és/vagy a mozgás tünetei

A tanulási zavarral küzdő gyermekek esetében, mivel speciális, átlagostól eltérő adottságokkal rendelkeznek, egy-egy tanuláshoz szükséges funkció gyengébb működésével vagy hiányával találjuk magunkat szemben, így speciális pedagógiai módszerekre van szükség a probléma kezeléséhez.

A tanulási zavarok előfordulása, gyakorisága függetleníthető országoktól, szociális háttértől egyaránt. Azonban nagyban függ az organikus okoktól, és az ingerszegény környezettől, amennyiben az alatt az inger minőségét értjük.

A speciális tanulási probléma azt jelenti, hogy a gyermeknek valamilyen a tanuláshoz szükséges képessége nem alakult ki, vagy még nem éri el a gyermek életkorának megfelelő szintet. A különböző tünetek különböző súlyossággal jelentkeznek az egyes gyermekeknél. A tünetek súlyossága a helyzettől függően is változhat.

A fejlesztés az alapképzést kiegészítő, nem kötelező tanórai foglalkozás.

Minden gyermek esetében a vizsgálati eredményeket figyelembe véve, egyéni fejlesztési terv készül.

A fejlesztési terv az alábbi területeket ölelheti fel:

1. egyéni és kiscsoportos terápia
2. diszlexia, diszgráfia és diszkalkulia prevenció, reedukáció
3. matematika korrekció
4. mozgásfejlesztés, finommotorika fejlesztés
5. sport- játékok
6. báb-terápia
7. meseterápia
8. művészeti terápiák (dalos játékok, kézműves foglalkozások)
9. A fejlesztő csoportba sorolás szempontjai
10. az 1. évfolyam átfogó DIFER mérése, melynek eredménye elsődleges az évfolyam esetében
11. felsőbb évfolyamokon az osztályfőnök, szaktanár javaslata alapján, mérés után
12. logopédus szakember javaslata
13. az elérendő képességek és készségek szintjéhez viszonyított tudás
14. Szakértői Bizottság, Nevelési Tanácsadó javaslata
15. a csoport maximum létszáma
16. diszkalkulia terápia esetén kizárólag egyéni fejlesztés

4. A TANULÓI JOGVISZONY

1. Széleskörű tájékoztatást adunk a fejlesztési lehetőségekről, szükség esetén segítő tanácsokkal látjuk el a szülőket
2. Egyeztetjük nevelési elvárásainkat és elveinket
3. Megfigyelhetjük a gyermekek egyéni és kiscsoportos keretek között
4. Elvégezzük az általunk is elvégezhető, és esetlegesen hiányzó vizsgálatokat
5. Sindelar- vizsgálatok végez a fejlesztő pedagógus szükség esetén
6. Ha szükséges, Szakértői Bizottsághoz, Nevelési Tanácsadóhoz, irányítjuk
7. A csoportban való belépés mindenkor a szülő írásos bejegyző nyilatkozata után történik
8. A tanulásban akadályozott gyermekek részére készített egyéni fejlesztési terve kiemelt részei
9. Minden gyerek fejlesztése egyéni terve alapján történik

A követelmények elsajátíttatása a beszéd, nyelvi és egyéb tanulási zavarok kompenzálása és megszüntetése érdekében végzett folyamatos korrekciós, rehabilitáció és sérülésspecifikus, egyéni és kiscsoportos terápiás programok segítségével történik.

Legnagyobb hangsúlyt a Magyar nyelv és irodalom és a Matematika műveltségi területei kapják.

A FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK FEJLESZTÉSI TERÜLETEI

1. Önellátás, szociabilitás (alkalmazkodás, kapcsolatkézség, praktikus gondolkodás).
2. Nagymozgások fejlesztése (ez minden fejlesztés előfeltétele).
3. Finommotorika fejlesztése (összehangolva a grafomotoros fejlesztéssel).
4. Beszédfejlesztés.
5. Percepciófejlesztés (vizuális, akusztikus, tapintásos, kineztikus, taktilis).
6. Mennyiségélmények a matematikában.
7. Figyelem-, emlékezet-, képzeletfejlesztés.
8. Gondolkodási műveletek fejlesztése.

A felsorolt területek fejlesztését komplexen kezeljük, az egyes funkciók együttes fejlesztése történik, mivel e funkciók szétbontása nehezen megvalósítható. A gyermekek gondolkodása az értelmi képességek egyéb összetevői, sajátosságai miatt ebben az életkorban tevékenységbe ágyazva, manipulációhoz kötötten fejleszthető eredményese. A feladatlapok megoldásai és a szabálykövetés elvontabb megoldásai előtt minden esetben betartottuk az egymásra épülő fokozatokat. Így előbb cselekvéses szinten hoztunk létre mozgásos hangsúlyú belső szemléleti képet, mely később elvezetett a könnyebben felidézhető és jól mobilizálható szabályokig.

A mozgásfejlesztésben található meg a testi, pszichoszociális és értelmi fejlesztési vonal tényleges érintkezése, s ilyenformán a mozgással egyidejűleg befolyásolhatjuk a kognitív és a szociális funkciók fejlődését és kibontakozását.

Fejlesztőprogramunk főbb feladatkörei egybe az énfunkciók alakulásának alapozói. Például a nagymozgások fejlesztésénél a mozgás feletti kontrollt erősítő, a mozgás tudatos irányítását elősegítő gyakorlatok az énkontroll funkciónak közvetlen alakítói. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, a jól kivitelezett gyakorlatok a testrészek feletti uralom, az ügyesség érzését keltve pozitív énképet eredményeznek, pozitív viszont alakítanak a saját testet, amely az önfogadást segíti elő. A mozgásos feladatok együttes kivitelezése csak egymásra figyelve, egymáshoz igazodva képzelhető el. Eközben szerezhethet a gyermek olyan stabil tapasztalatokat, hogy hol vannak tényleges énhatárai a fizikai és a szociális térben megfelelő tevékenységi formában – a mozgásban – gyakorolhatja az életkorra specifikus énfunkciókat: éntudat, autonómia, kompetencia és kooperációra való alkalmasság.

Testséma- fejlesztő programunkban például a meghatározott testrészekre koncentrázó feladatok során tanulja meg a gyermek a szándékos mozgások akarati irányítását, amely a figyelemkoncentráció és az akarati erőfeszítéseket erősíti. Fejlesztő tárgyként rendkívül hasznosnak bizonyul a tükör, amely a vizuális testmodell, az énkép kialakítását segíti. A tükör visszajelzi a különböző mozgásokat, így tökéletesebb kivitelezésre ösztönöz, új mozgásformák kipróbálására készítet. Tehát a tükör információkat nyújt a gyermeknek testi jelmezéről: magasság, testesség, a testfelszínről, az énhatárok térbeli kiterjedéséről, szem és haj színéről stb., elősegítve a testfogalom kialakulását, az én jobb elfogadást.

Az alsó tagozatos korosztálynál alapozhatunk nagyfokú mozgásigényre, hiszen a mozgásnak domináns szerepe van a gyermek élettevékenységben, a környezettel való kapcsolatában. Önérvényesítésben eszközként használja saját testét és motoros megnyilvánulásait. A szociális szabályozásnak, a megerősítő visszajelzésnek főként erre a mozgástevékenységre kell összpontosulnia. Így a mozgásfejlesztés során alakuló testi én a pszichés énfunkciók fejlődésének alapozója lesz. Lényegében tehát a mozgásfejlesztésben található meg a tényleges érintkezés a testi értelemi és szociális fejlődési vonal befolyásolásában.

5. AZ ANYANYELVI, KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS, AZ OLVASÁS-ÍRÁS MEGALAPOZÁSA

- Beszédfejlesztés

Szókincsbővítés

- babozás, mesedramatizálás;
- versek, mesék, dalok tanulása;
- szituációs (kommunikációt fejlesztő) játékok

A fejlesztő pedagógus heti programjában anyanyelvi-kommunikáció, írás-előkészítő és olvasás-előkészítő, valamint egy mennyiségélmény-számolás foglalkozás szerepel.

Olvasáselőkészítés

Célja: az olvasás elsajátításához készségek megalapozása, fejlesztése. (Vizuális percepció fejlesztése [fixálás, társág, időrend, pozíció], konstanciák, Gestaltok, formaészlelés fejlesztése, vizuális, absztrakt jelek felismerésének, észlelésének fejlesztése, a szem-kéz koordináció fejlesztése, analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése, hallási figyelem, hangdifferenciálás fejlesztése, beszédmegértés fejlesztése, vizuális, verbális, akusztikus emlékezet fejlesztése.)

Írás-előkészítés

Téri helyzetek, irányok észlelése, az orientáció fejlesztése, percepció gyakorlatok, a keresztcsatornák fejlesztése, finommotorika fejlesztése, egyszerű forma és ritmus felismerése és reprodukálása, íráselemek kicsinyített formában történő lerajzolása.

Mondatalkotási gyakorlatok

Élmények meséltetése, emlékezet, képzelet, alkotóképesség fejlesztése, szimbólumfelfogás és szimbólumhasználat fejlesztése, a problémamegoldás és a gondolkodás flexibilitásának fejlesztése pantomim gyakorlatok.

6. SZÁMOLÁS, MENNYISÉGI ISMERETEK, MENNYISÉGÉLMÉNYEK A MATEMATIKÁBAN

Célja:

- elemi számfogalmak és matematikai készségek kialakítása, megalapozása;
- a megismerő funkciók fejlesztése;
- gondolkodásfejlesztés (rendezés, soralkotás);
- matematikai kifejezések adekvát használatának elsajátítása, utasítások követése.

Témakörök:

- halmazok, logika;
- számolás és mennyiségélmények;
- relációk, függvények, sorozatok;
- geometria, mérések;
- kombinatorika, valószínűségi játékok.

A fejlesztő pedagógus által tartott foglalkozások és az iskolai tanórák összehangolása is folyamatos. A matematikai foglalkozások során is fontos elv a fokozatosság betartása. A súlypont a műveletek értelmezésén és a sokoldalú feladatmegoldáson van.

7. KREATIVITÁST, ALAPVETŐ PSZICHÉS KÉPESSÉGEKET FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

A foglalkozássorozat célja a megismerési – ismeretelsajátítási magatartási zavarral küzdő gyermekek egyidejű, szükség szerinti többoldalú fejlesztése annak érdekében, hogy iskolai bevalásuk, iskolai alkalmasságuk képességeiknek megfelelő legyen.

A program három fő módszertani csoportra osztható:

- felzárkóztató, hiánypótló;
- kompenzáló;
- preferáló, megerősítő.

A felzárkóztató, hiánypótló pedagógiai módszer lehetőséget ad az ismeret-elsajátítás során kialakult hiányosságok speciális formában történő pótlására. A speciális forma azt jelenti, hogy egyrészt a foglalkozás üteme és tematikája a csoporttagok egyedi fejlettségi szintjének megfelelően van összeállítva, másrészt a csoport szervezeti keretei eltérnek a hagyományos iskolai csoporttól.

A kompenzálás azt jelenti, hogy a pedagógus az ismeretelsajátítás eltérő ütemét vagy mértékét a személyes adottságok, képességek, lehetőségek, magatartásformák oldaláról közelíti meg. Fontos a teljesítményrontó szorongás, gátlásosság oldása, a hiányzó vagy ki nem alakult önbizalom megteremtése.

A preferáló, megerősítő módszer a gyermek önmagához mért legnagyobb teljesítményének az elérését segíti elő. Azokat a tulajdonságokat, amelyekben a gyermek jól teljesít, sikerélményeken keresztül is hatékonyan lehet fejleszteni.

8. A FEJLESZTÉS TERÜLETEI

A figyelem fejlesztése

- *Akusztikus figyelem fejlesztése* (hanganalízis [hangsorból megadott hang kiemelése]; alacsony intenzitású ingerek észlelése [suttogó játékok]).
- *Vizuális figyelem fejlesztése* (rejtett alakzatok kontúrozása, figura-háttér feladatok, vonalkövető útvesztő feladatok).
- *A figyelem terjedelmének növelése* (egyidejűleg több információ nyújtása, több tárgy adása, azonosság és különbségi jegyek önálló kiemelése).
- *A figyelem tartósságának fejlesztése* (egy feladaton belüli tevékenységváltozások számának fokozatos növelése, azok variálása).

Az észlelés, precepció fejlesztése

- *Vizuális zártság – egészlegesség észlelésének alakítása* („Mi hiányzik” játék. Ismert tárgyak, eszközös egy részletének hiányának felismertetése, hiányos képek kiegészítése, rejtett figurák megtalálása).
- *Vizuális időrendiség felismertetése* (képek alapján elmesélt történetek időrendileg helyes kirakása).
- *Vizuális ritmus* (különböző vizuális minták folytatása; először tárgyakból kirakott minták, sorok folytatása [például gyöngyökből, kockákból, kártyákból stb.]; ezt követi a rajzosképi munkák elrendezése [például fekvő, ülő, álló, járó alakok összerakása], sorminta rajzoltatása).
- *Alaklátás és formamállandóság fejlesztése* (a lehető legtöbbféle alak, forma, méret mozgásos megtapasztalása, tapintás segítségével történő észlelése, a formák vizuális úton történő azonosítása, más anyagokból való kirakása, minták festése, rajzolása).
-

Az ismeretrögzítés erősítése, mélyítése

Fontos, hogy megtervezzük a gyakorlatok ismétlésének gyakoriságát. A rögzítéshez segítséget adhat, ha néha rendhagyónak tűnő asszociációkat építünk be.

A rövid idejű vizuális és verbális memória fejlesztése

Memóriajátékok, társasjátékok, óvodástársak megfigyelése, majd felidézése, eseményképp megfigyelése, majd látás utáni felidézése, tárgyak megfigyelése, majd látás és hallás utáni felidézése, verbális memória fejlesztése különböző szavak játékos elrendezése utáni felidézés révén, rövid mondókák memorizálása stb.

A szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztése

Labda célba dobása, karikadobás változó irányokban, kuglijáték, ugrókötelezés, karikába belépés vagy beugrás, ugróiskola egyszerűbb, majd nehezebb formája stb.

A testséma fejlesztése

Célja: a testfogalom tudatos ismerete, a test és a testrészek funkcióinak ismerete. Képen, rajzon az egyes testrészek behelyezése, részekből emberfigura összeállítása, testmozgások, irányított gyakorlatok során a különböző testrészek és azok funkcióinak érzékeltetése és tudatosítása, önmaga felismerése, azonosítása tükörgyakorlatokkal, játékos mondókákkal, az oldaliség tanítása, az irányok saját testen, térben síkban történő differenciálása, tudatosítása, megerősítése stb.

A kreativitás fejlesztése

A gyermek kreativitását azok a helyzetek és gyakorlatok fejlesztik, amelyek kíváncsiságát, játékoságát, tevékeny, nonkonformista sablonoktól mentes attitűdjét, önállóságát, sokirányú érdeklődését, környezetére vonatkozó szociális érzékenység, beleélő készség ét megmozgatják. A dramatikus játék segíti a csoporttá szerveződést, a kommunikáció, a kreativitás fejlesztésén keresztül az egész személyiség fejlődését. A dramatikus eszközökkel, módszerekkel biztosítható a sokoldalú ismeretnyújtás, az ismeretek szélesebb alkalmazása, az együttműködési és empátiás készség fejlesztése. A már eddig felsorolt gyakorlatok mindegyike alkalmas erre.

Kreativitást fejlesztő játék még a megszemélyesítő vagy szoborjáték, mondókaelrejtés, asszociációs lánc elindítása, gyurmázás fantázia után stb.

Önkifejezés, önjellemzés

Megfelelő kép kialakítása önmagáról. Ki vagyok én, mit tudok én? Önarckép (tükörben való szemlélődés után önarckép alkotása különböző technikákkal). Mi a legkedvesebb játékom otthon és az iskolában? A játékról és a játék adta örömről való beszélgetés, a játék kipróbálása csoportban.

9. KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

A fejlesztő pedagógus folyamatos kapcsolatot tart fenn a megfelelő szervekkel:

1. Belvárosi Pedagógiai Szak-és Szakmai Szolgálat
2. Szakértői Bizottságok

5. melléklet:

A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

1. feladat: HELYBŐL TÁVOLUGRÁS (Az alsó végtag dinamikus erejének mérése)

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugróvonal (elugródeszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés –, majd erőteljes páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugróvonal közötti távolságot mérjük méterben.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	1.00	1.10	1.23	1.34	1.45	1.55	1.64	1.72
2	1.03	1.13	1.26	1.37	1.48	1.58	1.67	1.75
3	1.06	1.16	1.29	1.40	1.51	1.61	1.70	1.78
4	1.09	1.19	1.30	1.43	1.54	1.64	1.73	1.81
5	1.12	1.22	1.34	1.46	1.57	1.67	1.76	1.84
6	1.15	1.25	1.37	1.49	1.60	1.70	1.79	1.87
7	1.18	1.28	1.40	1.52	1.63	1.73	1.82	1.90
8	1.21	1.31	1.44	1.55	1.66	1.76	1.85	1.93
9	1.24	1.34	1.47	1.58	1.69	1.79	1.88	1.96
10	1.27	1.37	1.50	1.61	1.72	1.82	1.91	1.99
11	1.30	1.40	1.53	1.64	1.75	1.85	1.94	2.02
12	1.33	1.43	1.56	1.67	1.78	1.88	1.97	2.05
13	1.36	1.45	1.59	1.70	1.81	1.91	2.00	2.08
14	1.39	1.48	1.62	1.73	1.84	1.94	2.03	2.11
15	1.42	1.52	1.65	1.76	1.87	1.97	2.06	2.14
16	1.45	1.56	1.68	1.79	1.90	2.00	2.09	2.17
17	1.48	1.58	1.72	1.82	1.93	2.03	2.12	2.20
18	1.51	1.62	1.76	1.85	1.97	2.07	2.16	2.24
19	1.54	1.66	1.80	1.89	2.01	2.11	2.20	2.28
20	1.57	1.70	1.84	1.94	2.05	2.15	2.24	2.32
21	1.61	1.74	1.87	1.98	2.09	2.19	2.28	2.36

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	0.97	1.08	1.17	1.24	1.31	1.38	1.43	1.47
2	1.00	1.11	1.20	1.27	1.34	1.41	1.45	1.50
3	1.03	1.14	1.23	1.30	1.37	1.44	1.48	1.53
4	1.06	1.17	1.26	1.34	1.40	1.47	1.51	1.56
5	1.09	1.20	1.29	1.38	1.43	1.50	1.54	1.59
6	1.12	1.23	1.32	1.41	1.45	1.53	1.57	1.62
7	1.15	1.26	1.35	1.44	1.48	1.56	1.60	1.65
8	1.19	1.29	1.38	1.47	1.51	1.59	1.63	1.68
9	1.22	1.32	1.41	1.50	1.54	1.62	1.66	1.71
10	1.25	1.35	1.44	1.53	1.57	1.65	1.69	1.74
11	1.29	1.38	1.48	1.56	1.60	1.68	1.72	1.77
12	1.32	1.41	1.50	1.59	1.63	1.71	1.74	1.80
13	1.35	1.44	1.53	1.62	1.66	1.74	1.77	1.84
14	1.39	1.48	1.57	1.65	1.69	1.77	1.80	1.87
15	1.41	1.50	1.60	1.68	1.72	1.80	1.83	1.90
16	1.44	1.53	1.64	1.71	1.76	1.84	1.87	1.94
17	1.47	1.57	1.67	1.74	1.80	1.87	1.91	1.98
18	1.50	1.60	1.70	1.77	1.84	1.90	1.95	2.02
19	1.54	1.64	1.74	1.80	1.88	1.94	1.99	2.05
20	1.57	1.68	1.78	1.84	1.92	1.98	2.03	2.08
21	1.61	1.72	1.81	1.88	1.96	2.02	2.07	2.11

2. feladat: HASONFEKVÉSBŐL TÖRZSEMELÉS ÉS LEENGEDÉS FOLYAMATOSAN (A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló a hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkórártartás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a tanuló az

1. ütemre törzsemelést végez,
2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,
3. ütemre visszanyit tarkórártartásba,
4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Értékelés: négy perc alatt végrehajtott törzsemelések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	22	24	26	28	30	32	34
2	24	26	28	30	32	34	36	38
3	28	30	32	34	36	38	40	42
4	32	34	36	38	40	42	44	46
5	36	38	40	42	44	46	48	50
6	40	42	44	46	48	50	52	54
7	44	46	48	50	52	54	56	58
8	48	50	52	54	56	58	60	62
9	52	54	56	58	60	62	64	66
10	56	58	60	62	64	66	68	70
11	60	62	64	66	68	70	72	74
12	64	66	68	70	72	74	76	78
13	68	70	72	74	76	78	80	82
14	72	74	76	78	80	82	84	86

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	16	19	22	25	28	29	30	32
2	20	23	24	29	32	33	34	36
3	24	27	28	33	36	37	38	40
4	28	31	32	37	40	41	42	44
5	32	35	36	41	44	45	46	48
6	36	39	40	45	48	49	50	52
7	40	43	44	49	52	53	54	56
8	44	47	48	53	56	57	58	60
9	48	51	51	57	60	61	62	64
10	52	55	56	61	64	65	66	68
11	56	59	60	65	68	69	70	72
12	60	63	64	69	72	73	74	76
13	64	67	68	73	76	77	78	80
14	68	71	74	77	80	82	83	84

3. feladat: HANYATTFEKVÉSBŐL FELÜLÉS TÉRDÉRINTÉSSSEL FOLYAMATOSAN (A hasizmok erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: négy perc.

Kiinduló helyzet: a tanuló torna vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóratartás előre néző könyökkel.

Feladat: a tanuló üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újból felülés következik folyamatosan.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma négy perc alatt.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	25	28	31	34	36	38	40	42
2	30	33	36	39	41	43	45	47
3	35	38	41	44	46	48	50	52
4	40	43	46	49	51	53	55	57
5	45	48	51	54	56	58	60	62
6	50	53	56	59	61	63	65	67
7	55	58	61	64	66	68	70	72
8	60	63	66	69	71	73	75	78
9	65	68	71	74	76	78	80	82
10	70	73	76	79	81	83	85	87
11	75	78	81	84	86	88	90	92
12	80	83	86	89	91	93	95	97
13	85	88	91	94	96	98	100	102
14	90	93	96	98	100	102	104	106

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	20	23	26	29	32	34	36	38
2	25	28	31	34	36	38	40	42
3	30	33	36	39	41	43	45	47
4	35	38	41	44	46	48	50	52
5	40	43	46	49	51	53	55	57
6	45	48	51	54	56	58	60	62
7	50	53	56	59	61	63	65	67
8	55	58	61	64	66	68	70	72
9	60	63	66	69	71	73	75	77
10	65	68	71	74	76	78	80	82
11	70	73	76	79	81	83	85	87
12	75	78	81	84	86	88	90	92
13	80	83	86	89	91	93	95	97
14	85	88	91	94	96	98	100	102

4. feladat: FEKVŐTÁMASZBAN KARHAJLÍTÁS- ÉS NYÚJTÁS FOLYAMATOSAN (A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése)

Maximális időtartam: lányok 2 perc; fiúk: 4 perc.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar).

Feladat: a tanuló mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Az elért eredmények átszámítása pontszámmá:

Fiúk (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	5	7	9	11	13	15	17	19
2	7	9	11	13	15	17	19	21
3	9	11	13	15	17	19	21	23
4	11	13	15	17	19	21	23	25
5	13	15	17	19	21	23	25	27
6	15	17	19	21	23	25	27	29
7	17	19	21	23	25	27	29	31
8	19	21	23	25	27	29	31	33
9	21	23	25	27	29	31	33	35
10	23	25	27	29	31	33	35	37
11	25	27	29	31	33	35	37	39
12	26	28	30	32	34	36	38	40
13	27	29	31	33	35	37	39	41
14	28	30	32	34	36	38	40	42

Lányok (4 motorikus próba értékelése esetén)

PONTSZÁM	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	évfolyam							
1	1	1	2	2	3	4	5	6
2	1	2	2	3	4	5	6	7
3	2	2	3	4	5	6	7	8
4	2	3	4	5	6	7	8	9
5	3	4	5	6	7	8	9	10
6	4	5	6	7	8	9	10	11
7	5	6	7	8	9	10	11	12
8	6	7	8	9	10	11	12	13
9	7	8	9	10	11	12	13	14
10	8	9	10	11	12	13	14	15
11	9	10	11	12	13	14	15	16
12	10	11	12	13	14	15	16	17
13	11	12	13	14	15	16	17	18
14	12	13	14	15	16	17	18	19

4. A tanulók minősítése a négy feladatban elért összes pontszám alapján:

Elért összes pontszám	Minősítés
0 – 11	igen gyenge
12 – 22	gyenge
23 – 33	elfogadható
34 – 43	közepes
43 – 52	jó
53 – 63	kiváló